DE

TWEE RINGEN,

OF

DE SCHIPBREUK BY EGMOND,

TOONEELSPEL IN DRIE BEDRYVEN,

DOOR

Ruijsch

A. RUYSCH.

TE ZIERIKZEE,

BIJ J. VAN DE VELDE OLIVIER,

BOEKDRUKKER EN BOEKVERKOOPER.

1829.

VOORBERIGT.

Mij aan het bescheiden oordeel van onpartijdige lezers onderwerpende, roep ik tevens hunne inschikkelijkheid in over de gebreken, welke men in dit tooneelspel zal ondekken. Aangemoedigd door het gunstig onthaal, hetwelk mijne eerstelingen in dit soort van letterarbeid hebben mogen ondervinden, (vooral bij mijne Zeeuwsche landgenooten), beveel ik ook dezen arbeid in kunne toegevenheid, hopende, dat men dezelve niet geheel verwerpelijk zal vinden.

Vlissingen, den 14 junij 1827.

A. R.....

PERSONEN.

ELMOND, *gepensioneerd kapitein.*

ELIZA, *zijne dochter.*

MEVROUW BLUMFELD, *eene officiers weduwe, onder de
naam van jufvrouw Storm.*

DUINS, *voormalig zee-kapitein, onlangs van Bataví
gekomen.*

LINDMAN, *zijn vriend en reisgenoot.*

REINHARD, *een jong advocaat.*

HALLINI, *muzijkmeester.*

GRIPPON, *eigenaar van een gemeubileerd hôtel, en
woekeraar.*

Het stuk speelt in eene der residentien van Nederlan

De twee Ringen,

OF DE SCHIPBREUK BY EGMOND,

TOONEELSPEL

IN DRIE BEDRIJVEN.

EERSTE BEDRYF.

Eene zaal in een gemeubeleerd hotel, ter linker- en regterzijde kamers met nummers voorzien, groote deur op den achtergrond; voor de kamer n° 1, *ter regterzijde van het eerste scherm eene tafel, waarop een theeservies, eenige couranten, eene duitsche pijp, enz.; in de zaal eenige stoelen.*

Eerste Tooneel.

ELIZA *alleen, (schikt het ontbijt in orde).*

Mijn vader is nog niet opgestaan, en het is heden zijn vijf-en-vijftigste verjaardag. ô! Hoe verheug ik mij, hoe dankbaar klopt mij het hart; hoe zal ik hem het best verrassen? die goede vader! Zoo edelmoedig, zoo openhartig—alles wat hem omringt moet hem beminnen. Heden wordt dat ongelukkige proces uitgewezen, dat ons gedurende drie jaren zoo veel zorg veroorzaakt! (*Zij zucht*). De regtvaardige zaak is niet altijd de gelukkige, doch het moet, het zal zich ten onzen voordeele beslissen, (*hare oogen ten hemel slaande*), want het gebed eens kinds dringt tot voor den troon van ... iwigen

Tweede Tooneel.

ELIZA, jufvrouw STORM, *door de groote deur inkomende.*

Jufvrouw STORM.

Ah! goede morgen, lief kind! reeds zoo vroeg gekleed?

ELIZA, (*haar omhelzende*).

ô Ja! lieve jufvrouw Storm, het is immers heden...

Jufvrouw STORM.

Ik weet het, ik weet het, lieve engel, of denkt gij dat ik zoo iets vergeet? Een dankbaar hart is een eeuwig durende almanak, waarin genotene weldaden met vuurkleurige letters staan aangeteekend: uw vader, o mijn vriend, is heden vijf-en-vijftig jaren. Welnu, dezen morgen toen gij nog in den zoetsten slaap gedompeld lagt, heb ik mijn borduurwerk wezen verkoopen, (*een' fraaije déjeûné kop uit hare ridicule halende*), en ziedaar, wat ik hem heb medegebragt, (*het devies van het kopje lezende*), « *Erkentenis en opregte vriendschap.* »

ELIZA, (*springt haar verheugd om den hals*).

ô, Goede, lieve, beste jufvrouw Storm!

Jufvrouw STORM.

Dierbaar kind! ben ik niet alles aan dien edelen man verschuldigd? gij waart nog niet geboren, toen uw vader zich over mijn ongeluk erbarmde. Ik was de vrouw van een' braaf officier, die, aan de zijde van uwen vader, op het slagveld den dood der dapperen stierf. *Zorg voor mijne vrouw*, waren de laatste woorden van mijnen echtgenoot: uw vader zwoer zijnen stervenden vriend, mij te beschermen, en, hoe edel

Jufvrouw Storm.

Hij droeg voor mijn onderhoud zorg, en ofschoon huwd, woonde ik in zijn huis en het ontbrak mij aan iets. Gij werdt geboren, dit kostte uwer brave moeder het leven; en konde ik mijnen weldoener wel beter mijne dankbaarheid betuigen, dan door de opvoeding zijner eenigste geliefde dochter mij ten taak te stellen?

Eliza, (*hare hand kussende*).

Edelmoedige vrouw! mijn vader en ik beminnen u ook zoo opregt, ach, wat zouden wij dezen dag in ons stil dorpje gelukkig doorbrengen, niet waar? hoe vrolijk, hoe genoeglijk zouden wij in ons klein huisje den verjaardag mijn's vaders vieren! doch, ziedaar nu reeds drie maanden, dat wij deze kamers bewoonen, waar men geen oogenblik rust geniet. Het onophoudelijk gewoel onder onze vensters, het ratelen der trommels, het rollen der equipages, de lastige buren, ach lieve jufvrouw Storm, waren wij toch maar weder in onze stille landelijke woning!

Jufvrouw Storm.

Ja, mijne lieve, het is op raad van den braven advocaat Reinhard, onzen buurman uit n° 3 (*op die kamer wijzende*), dat uw vader in de residentie is komen wonen: hij heeft er zelfs op aangedrongen, ten einde een vergelijk tusschen de partijen tot stand te brengen, of de uitspraak van het proces te bespoedigen. Uw vader heeft hem geheel zijn vertrouwen geschonken, hij is hetzelve alleszins waardig, een braaf jong mensch, van de grootste bekwaamheden, doch, helaas, even als wij, zeer schaars met tijdelijke goederen bedeeld.

Eliza.

Hij is goed, regtvaardig en menschlievend,

Jufvrouw Storm.

En deze hoedanigheden gaan niet altijd met rijkdom gepaard; doch de hemel zij gedankt, heden wordt de zaak beslist, en dan...

Eliza.

Keeren wij weder naar ons stil verblijf.

Jufvrouw Storm.

Waar vrede en vergenoegen ons wachten. Die goede edele jongeling! het zal uwen vader zeer leed doen hem te moeten verlaten, hij acht hem zeer hoog.

Eliza.

ô! Wie zou hem niet hoogachten?

Jufvrouw Storm.

En beminnen?

Eliza, (*verlegen*).

ô! Ja (*gul*), hij is immers zoo zachtmoedig, zoo belangeloos.

Jufvrouw Storm.

Zoo beminnenswaardig! Zie, lieve Eliza, wanneer hij eenmaal wilde trouwen, zoude ik hem met al mijn hart tot uwen echtgenoot wenschen.

Eliza, (*zeer verlegen*).

Mejufvrouw! ik bid u!

Jufvrouw Storm.

Neen, neen, ik spreek openhartig, hij is uwe liefde waardig. ô! Ik ben voor niets geen veertig jaren: hoe dikwijls heb ik u betrapt, wanneer hij met uwen vader in gesprek was, dat gij hem de woorden als van de lippen rukte; hoe dikwijls beschouwt gij hem met een oog, waarin tranen van verrukking blinken, wanneer hij met vurige welsprekendheid de zaak der lijdende onschuld verdedigt. ô! Zulks ontgaat mij niet.

en (*verheugd*) toen gij laatst met hem in het bosch een tourtje te paard deedt, eene ligchaams oefening, waarin gij beiden zoo zeer uitmunt, en ieder wandelaar uitriep: welk een lief bevallig meisje! welk eene edele houding, ô! toen moest gij hem eens gezien hebben de borst omhoog, zijn gelaat schetste het beeld der zelfvoldoening, als of hij zeggen wilde: *en ik ben haar geleider, en wat meer is, haar verdediger!*

ELIZA, (*met inwendige vreugde*).

Hij rijdt zoo schoon, blaast heerlijk de fluit, schildert voortreffelijk en maakt verzen als Tollens.

Jufvrouw STORM.

Vergelijk bij hem onzen anderen buurman Hallini, den muzijkmeester, in nº 2 (*zij wijst op die kamer*).

ELIZA, (*gestoord*).

ô Die!

Jufvrouw STORM.

Een wandelend modejournaal, een misselijk figuur, hetwelk der natuur ten spijt, hare kostelijkste gave miskent en zijn gezigt door eenen bril bederft, de grootste *petitmaître* onder den zwerm van middeldingen, tusschen mannen en apen, welke zich in deze residentie bevinden.

ELIZA.

Wanneer ik met hem eene *sonate à quatre mains* op de piano uitvoer, wil hij nooit hebben, dat ik *hollandsch* spreek.

Jufvrouw STORM.

Ja wel! de hemel beware mij, de krachtige taal van ons land is te mannelijk voor zijn oor. Heeft hij zelfs niet uit verwaandheid zijnen eerlijken familienaam *geitaliuniseerd?* Voormaals noemde men hem *Hal*, maar

nu laat hij zich *Hallini* noemen doch. . . ik hoor uwen vader, spoedig Eliza, zetten wij ons aan het werk! (*jufvrouw Storm schenkt theewater en plaatst zich vervolgens naast Eliza, beiden naaijen of borduren*).

Derde Tooneel.

Jufvrouw STORM, ELIZA, kaptein ELMOND.

ELIZA, (*haren vader ziende, vliegt hem in de armen*).

Goede morgen, lieve vader! de hemel zegene u!

Jufvrouw STORM, (*feliciterende*).

Beste vriend! Gods rijkste zegen bekroone uwen ouderdom!

ELIZA.

En spare nog lang uw dierbaar leven!

ELMOND, (*altijd op eenen ronden gullen toon*).

Halt! halt! twee gelederen vuur van gelukwenschen: *en pas de charge* overvallen zij mij. Ik dank u Eliza, ik dank u beste vriendin, welnu, ik voeg mijne wenschen bij de uwe. Moge de hemel mij nog lang het aardsche tractement laten genieten, en wanneer het Gode behaagt, mij *invalide* tot zich te roepen, dat ik dan in een garnizoen moge aanlanden, waar eeuwige zielenvrede de rust van een oud soldaat verzekert! Komt kinderen, laat ons ontbijten! (*hij zet zich met jufvrouw Storm en Eliza, jufvrouw Storm schenkt thee, Eliza biedt haren vader de thee aan in het kopje, dat jufvrouw Storm hem ten geschenke gegeven heeft*). Wat is dat nu weêr, een nieuwe fraai vergulde kop, (*het devies lezende*) erkentenis en opregte vriendschap! (*aangedaan ziet hij naar jufvrouw Storm*). Jufvrouw

verveel mij in zijne afwezigheid, en gevoel mij gelukkig als hij hier is; ja, ik bedrieg mij niet, zij beminnen elkander. Die teedere bezorgdheid, dat verlangen, dat oogknippen, ò! in mijn jeugd ging ik aan het zelfde euvel mank, maar, waarom *déploijeert* hij niet? hij is een braaf, oprecht mensch, hij zal mijne dochter gelukkig maken, maar dat hij voor de zaak uitkome, geene valsche *manœuvres*, die kan ik niet verdragen.

Vijfde Tooneel.

ELMOND, ELIZA (*met een' schilders ezel, palet, enz., plaatst haar gereedsohap en zet zich aan het schilderen naar een schilderij, dat boven haar op den schilders ezel is geplaatst.*

ELIZA (*het origineel met aandacht beschouwende*).

Welk een heerlijk beeld! hoe straalt de moedervreugde uit het bekoorlijk blaauwe oog, hoe engelachtig zacht blikt zij op het dartelend wichtje neder!

ELMOND, (*het schilderij door een lorgnet beziende*).

Ja, schoon, waarachtig uitmuntend, ik zou haast met *Schiller* zeggen, dat de schilder een' diefstal aan de natuur had gepleegd.

ELIZA.

En hoe vindt gij mijne copie, lieve vader?

ELMOND.

Ik, ik vind het vrij wel, doch daar komt iemand, die zich beter op die kunst verstaat, maar die mogelijk partijdiger zal oordeelen.

Eliza, (*schilderende*).

Reinhard, ô lieve hemel.

Elmond, (*welke gedurende dit tooneel met de handen op den rug naar het schilderen heeft gezien*).

Ho, ho, zie dan toch wat gij doet, gij geeft de madonna eene bruine streep over de wang!

Zesde Tooneel

De vorige, Reinhard, (*hij is in het zwart, doch modern gekleed; komt uit zijne kamer met den hoed in de eene, en een rol papieren in de andere hand.*

Reinhard.

Goede morgen kapitein, goede morgen lieve Eliza!

Elmond, (*hem vrolijk de hand drukkende*).

Goede morgen, beste vriend!

Eliza.

Gij hebt op u laten wachten, gij moet mij immers aan de plooijen van dat kleed helpen? (*op het schilderij wijzende*).

Reinhard.

Verschoon mij, lieve vriendin! eene memorie, waaraan ik tot zeer laat in den nacht . . . (*hij wijst op de rol papieren*).

Eliza, (*opstaande*).

Dacht ik het niet? ò die regtsgeleerden, zij zijn niets galant, het *savoir vivre* bestuderen zij uit *Hugo de Groot*, en *l'art de plaire*, uit *Montesquieu*, men hoort niets dan concluderen, repliqueren, consulteren, adviseren.

ELMOND.

Ra, ta, ta, ta, die mond gaat als eene roffeltrom!

REINHARD.

ô! Laat haar begaan kapitein, ik ben dit immers van deze bekoorlijke plaaggeest gewoon, ik vraag ootmoedig vergiffenis. (*hij neemt hare hand en brengt die aan zijnen mond*). Voortaan zal ik vroeger . . .

ELIZA, (*met eene kluchtige waardigheid*).

Nu, wij zijn niet onverbiddelijk.

ELMOND.

Mijnheer Reinhard, heden zult gij mij wel het vermaak doen, met ons het middagmaal te gebruiken, (*hem de hand drukkende*) niet waar? gij komt.

REINHARD.

ô! Mijnheer Elmond, met vreugde, indien het ook zoo de wensch is van . . . (*naar Eliza ziende*).

ELIZA, (*vrolijk*).

Ja, ja, wel zeker, de vrienden mijns vaders zijn ook de mijne, en vooral gij, (*schalkachtig*) de advocaat mijns vaders, mijn leermeester, onze huisvriend : (*zij neemt haar kleed met de vingers en neigt zeer diep voor Reinhard*). *Daignez accepter notre invitation.*

REINHARD.

Wie kan u wederstaan beminnelijk meisje? Welnu, ik neem uw aanbod met vreugde aan, en moge ik u vóór den maaltijd de blijde verzekering geven, dat . . .

ELIZA (*hem in de rede vallende*).

Hoe, gaat gij reeds weder heen?

REINHARD.

Heden wordt immers uw proces . . .

ELIZA.

Heden is mijn vader vijf-en-vijftig jaren oud geworden.

REINHARD, (*getroffen*).

Kapitein, God zegene u, vader! Onder de liefkozingen en teedere oplettendheden eener geliefde dochter, vloeije uw leeftijd als het water eener helderbeek over de zachte helling eenes met rozen beplanten oevers! ach! Eliza hoe gelukkig zijt gij! gij heb een' vader! . . . begrijpt gij de alles bezielende kracht van dat woord voor een ouderlievend hart? hoe benijdenswaardig is uw lot, ach! voor mij is deze vreugde onbekend, ik, rampzalige, ik ben ouderloos.

ELMOND.

Jongeling, waarachtig een vader zoude trotsch op u zijn.

ELIZA.

Ouderloos zegt gij? neen dat zijt gij niet.

ELMOND, (*zich tusschen hun beide stellende en hen omarmende*).

Neen, hier klopt voor u een vaderhart en daar . . . (*op Eliza wijzende*).

ELIZA.

Lieve vader, uwe goedheid . . .

Zevende Tooneel.

HALLINI (*komt in eene elegante morgenkleeding u zijne kamer, hij draagt een' bril*).

Ah! *bonjour, mes voisins, derangeer* u niet, *derangeer* u niet, ik bid u.

ELMOND (*verstoord, terwijl Eliza zich gemelijk aan het schilderen zet.*

Dat wij ons *derangeren* kunt gij voorkomen, door weder in uwe kamer te gaan.

HALLINI, (*zonder hem te verstaan*).

Séduisante Eliza, zoo vlijtig aan den arbeid.

ELIZA.

Arbeid, tijdverdrijf wilt gij zeggen?

HALLINI.

Du tout, du tout, gij schildert meesterlijk, (*hij neemt een' stoel en plaatst zich naast haar in eene gemaakte houding*) voortreffelijk, *ma parole.*

(*Elmond is, gedurende het gesprek van Hallini met Eliza, in onderhandeling met Reinhard, welke hem eenige papieren laat zien, waarvan hij blijken van goedkeuring geeft.*

ELMOND (*tegen Reinhard*).

Het kan niet missen, hij zal toestemmen.

HALLINI.

Volstrekt niets nieuws? (*hij haalt eenige modejournalen uit zijn' zak*) *chapeau à la Villèle, coëffeure à l'éclipse, par monsieur Plaisir*, niets bijzonders, wat is dat journal heden *stéril. A propos, ma belle voisine*, hoe vindt gij de *coëffures à la giraffe?*

ELIZA.

Zij bevallen mij niets, mijn heer Hallini.

REINHARD (*naar het schilderij ziende*).

Deze *draperie* een weinig zwaarder, lieve Eliza, zoo, dit doet het *coloriet* meer uitkomen.

ELMOND (*bij zich zelven, terwijl hij Hallini met ongenoegen beschouwt*).

Ik wenschte dat die kerel op een' acht-en-veertig

ponder de lucht invoer, zijn blik ontwijkt dien va een' eerlijk man, even als een Poolsche spion.

HALLINI.

Ha, mijnheer de advocaat, hoe gaat het? niet nieuws? zijt gij gisteren avond in den schouwburg geweest? *mademoiselle George* heeft het publiek *geën chanteerd.*

REINHARD (*altijd naar het schilderij ziende*).

Zoo.

HALLINI.

ô! Het is onmogelijk iets schooner te zien, het overtreft alle verbeelding.

REINHARD (*als voren*).

Ik bezoek zelden den Franschen schouwburg.

ELIZA.

Wanneer onze kunstenaars *Snoek, Jelgerhuis* of mevrouw *Ziezenis* spelen...

REINHARD (*als voren*).

Dan sla ik geen treurspel over.

HALLINI.

Welk een smaak! *Snoek*, ik heb van dien *acteur* hooren spreken, *mais c'est un Hollandais!*

ELMOND (*driftig hem aanziende*).

Juist, en geen van die reliquien, welke ons door de Fransche beschaving zijn achtergelaten en wier hersengestel, gefriseerd op de kam van eene Parijsche kamenier, even zoo ledig is van gezond verstand, als hun hart, van burgerdeugd en vaderlandsliefde.

HALLINI.

Vous vous échauffez capitaine! het was mijne intentie geenszins, maar men moet toch bekennen, dat de Fransche *declamatie* die aller natien over-

treft, wanneer men bij voorbeeld, (*hij stelt zich in eene theatrale houding en declameert op eene belagchelijke manier*) den *incomparable* Talma hoort zeggen:

« *Ecoutez! ..... que ma voix remplisse cette enceinte:*
» *J'ai gouverné sans peur, et j'abdique sans crainte.*»

ELIZA (*lagchende opstaande*).

Ha, ha, ha, ha, *Talma en miniature!*

REINHARD, (*met vuur de hand op het hart leggende*).

En wanneer een *Helmers* uitroept . . . .

Ja Nederlanders! laat u nooit uwe eer ontrooven,
In 't worstelperk der kunst, streeft ge andren ver te boven.

dan verstaat gij hem zeker niet, mijn heer Hallini, ten minste ik geloof zeker, dat gij hem niet kunt verstaan.

HALLINI (*de schouders ophalende*).

Il est prossible! echter . . . (*hij neemt een snuifje, tegen Reinhard*), *en voulez vous?* het is *prince regent à la rose* (*Reinhard bedankt en corrigeert iets aan het schilderij*).

ELMOND (*bij zich zelven, verstoord*).

Heb ik nu ooit zoo een schepsel gezien? *reproches*, welke eene edelmoedige ziel van spijt zouden doen bersten, als of hij eene dosis *sublimaat* ingenomen had, stuiten op zijne schaamtelooze tronie af, als een *falconet* kogel op een' wolzak.

HALLINI.

Zoo hebben wij de muzijk: is er iets, dat met de Italiaansche *compositeurs en comparaison* kan komen? *Rossini*, *Piccini*, *Sachini*, *Spontini*, *Cherubini*, *Gracini*, dat zijn genien! al wat slechts in *i* eindigt.

ELIZA.

Daarom hebt gij uwen familienaam met eene *i* verrijkt, en eenen Hollandschen naam in eenen Italiaanschen *gemetamorphoseerd*.

REINHARD.

Glück, Mozart, Paër, Handel, Beethoven, Weber en anderen, wier stoute compositien de nakomelingschap met bewondering en eerbied vervullen, hebben het niet raadzaam geoordeeld, hunne namen te *italianiseren*.

HALLINI.

Chacun son goût, ik voor mij speel niets dan Italiaansche muzijk, *l'autre m'ecorche les oreilles !... me donne des crispations.*

ELIZA.

Welk een teeder, muzikaal temperament!

HALLINI.

Parlons d'autre chose ; ik wensch u geluk, kapitein, uw proces zal heden *getermineerd* worden: gisteren gaf ik les bij de freule *Halmstein*, wier broeder lid van de regtbank is, en daar hoorde ik iemand zeggen dat uwe zaak zoo goed als gewonnen was.

ELMOND (*tegen Reinhard*).

Uit uwen mond zal mij heden middag dit nieuws als een jubeltoon in de ooren klinken, vriend, wat ben ik u niet verschuldigd? (*tegen Hallini*) ik bedank u intusschen mijnheer *Hallini*, gij zult de eerste zijn, die met zekerheid van mijn geluk onderigt zult wezen, want indien het waar is, kunt gij morgen reeds mijne kamers betrekken, ik weet het, gij hebt reeds naar dezelve geinformeerd.

REINHARD (*droefgeestig*).

Gij verlaat deze stad reeds zoo spoedig?

HALLINI.

Ik kan niet ontkennen, dat die kamers door haar *brillant* uitzigt, mij beter zouden hebben *geconvenieerd:* wat ziet men al niet door die vensters, schitterende *équipages*, *des femmes charmantes*, ô! het *coup-d'oeil* is *magnifique!* dat bonte gewoel, die afwisselende tooneelen hebben voor mij iets bekoorlijks, iets *irrésistible*, doch gij begrijpt wel, *que je n'aurais pas fait la moindre tentative.* Maar om weder op ons gesprek te komen, ook van u, mijnheer Reinhard, werd er gesproken, men noemde u *l'honneur du barreau*, men zeide zelfs, dat gij dit proces......

REINHARD *naar hem toegaande* (*zacht*).

Ik schenk u de lofspraak voor zoo ver die mij betreft, en verzoek u ernstig over dit onderwerp te zwijgen, (*luid*) de uitslag dezer zaak zal ons doen zien, in hoe ver men de *les on dit* gelooven kan.

HALLINI (*ter zijde*).

Tiens!... een belangloos advocaat, een *jurisconsulte*, die de vleijerij niet bemint! *c'est étonnant! où diable la vertu va-t-elle se nicher!*

ELIZA, (*haar werk op zijde zettende, helpt Hallini haar met veel buigingen haren schilders ezel dragen*).

ô! Gij hebt veel goedheid...

HALLINI (*zich buigende*).

Il n'y a pas de quoi, mademoiselle, il n'y a pas de quoi; mais indien ik mij niet bedrieg, heeft mijnheer de kapitein heden zijn *air boudeur?*

ELMOND.

Ik kan het u niet ontveinzen, dat gij ons in eenen aangenamen oogenblik gestoord hebt.

HALLINI.

Het kwam mij ook zoo voor, het scheen een zeer *pathétique tête à tête.*

ELMOND.

ô Neen, wij waren, om muzijkalisch te spreken, in eene zeer aangename *trio*, geen *tête à tête*, de toonen kwamen uit het hart, en bij dezelve kan uw *fausset* zeer wel ontbeerd worden.

HALLINI.

Daarom maaktet gij *volti subito* toen ik binnen kwam.

REINHARD.

Het wordt mijn tijd, kapitein! indien u de wandeling niet vermoeide, zoude ik u voorstellen mij te vergezellen.

ELMOND.

Met al mijn hart, beste vriend! wat vermoeijen, daar weet een oud soldaat niet van: als ik u tot vleugelman en Eliza tot regter *guide* heb, marcheer ik als op een paar dertigjarige beenen.

REINHARD.

Altijd vrolijk, altijd vol vuur, een soldaat is even als het vaandel van zijn regiment, hoe ouder, hoe schooner.

ELMOND.

Regt zoo: vrolijk, ja dat ben ik altijd, dat was ik op het bivouac, toen een korst hard brood en sneeuwwater ons eenigst voedsel was: dat was ik op het slagveld, toen de Russen mijn linker been door een' geweerkogel verlamden; toen ik, uit de eene gevangenis in de andere gesleept, met kommer en ellende

noest worstelen, verloor ik mijne vrolijkheid niet. Mijn neef mag op mij een geheel escadron van procesen doen chargeren, het zal hem echter niet gelukken, nij mijne tevredenheid te ontnemen, (*de hand op het hart*) hier liggen gezondheid, moed en een zuiver geweten in bezetting, (*hij vat Reinhard en Eliza bij de hand*) kinderlijke liefde en vriendschap, zijn mijne hulptroepen: dit *quarré* is dus niet gemakkelijk te enfonceren. *Bonjour* Eliza.

ELIZA (*hem omhelzende*).

Lieve vader, kom toch spoedig, spoedig weder! Mijnheer Reinhard, denk er aan, gij zijt heden onze gast, (*spoedig*) laat toch niet lang op u wachten.

HALLINI (*ter zijde*).

L'enfant chéri de la maison.

REINHARD (*haar de hand kussende*).

Beminnelijke Eliza! een oogenblik van u verwijderd, schijnt mij eene eeuw te zijn: in uwe tegenwoordigalleen, vind ik mijn verloren geluk weder, op de vleugelen des winds keer ik dus tot u, vaarwel. (*Elmond en Reinhard af, na Hallini gegroet te hebben, Eliza geleid hen tot aan de deur, keert vervolgens terug en wil in hare kamer gaan.*)

Achtste Tooneel.

HALLINI, ELIZA.

HALLINI (*haar eene rol muzijk aanbiedende*).

Pardon, charmante Eliza, ik reikhalsde naar het oogenblik, *ô! permettez moi*, u deze *brillante rondeau* te *offreren*, het is eigen compositie, *c'est un hommage à la beauté.*

ELIZA (*aannemende*).

Gij zijt zeer galant mijnheer Hallini.

HALLINI.

ô Ja! sedert mijne reis door Frankrijk: want gij begrijpt wel, toen onze dames mij zagen, mij, die aan de fransche bevalligheid ook het zuivere ware *savoir vivre* dier natie paarde, dat zij het *air lourd et taciturne* der Hollanders tegen mijne galanterie vergeleken, welke *comparaison* altijd in mijn voordeel uitviel, men nam mij zelfs tot model voor het *toilet*.

ELIZA.

Eene zeer schitterende bestemming voor een *Nederlander!*

HALLINI.

Zoo heb ik het dragen der halsdoeken ingevoerd: ik *arrangeer* die *à la Bergami*, *à l'indolente*, *à l'adonis*, ô! men heeft de *rage* van mij in alles te *copieren*, het heeft mij ook al eenige onaangenaamheden gekost. Zoudt gij wel willen gelooven, dat er eenige van die *entêtés* zijn, die mijne zucht voor den goeden toon laken, en mij zelfs een *fat* noemen?

ELIZA (*sprekende*).

Een *fat*, is het mogelijk! gij een *fat!* wel, wel!

HALLINI.

Ja een *fat*, *c'est un terme technique*, het wil zeggen: *un homme aimable*, bemind bij de vrouwen! *je trouve l'expression originale*, ik stel er mij dus eene eer in, een *fat* te zijn.

ELIZA.

Die eer zullen u weinig mannen benijden, gij hebt alle regten op dien tijtel.

HALLINI.

Trêve de *complimens!* maar wat wilde ik u ook vragen? ah ja! ik heb bemerkt dat er eene zekere *condescendance* met den advocaat Reinhard plaats heeft, gij verzoekt hem aan tafel, hij noemt u *sa chère amie*, ik hoop toch niet.....?

ELIZA.

Mijnheer Hallini, Reinhard bezit, volgens mijne wijze van zien, eene soort van verdiensten, welke *gij* niet kent, en het best wat gij doen kunt, is die verdiensten te eerbiedigen, zonder die te begrijpen, *sans adieu* (*zij neigt en gaat in hare kamer*).

Negende Tooneel.

HALLINI *alleen.*

Ah petite, nous voila au fait! Zij bemint dien advocaat, en ik hoopte nog altijd, maar lieve hemel! reeds tien uren en nog niet gekleed, spoedig, gaan wij ons *adoniseren* (*hij gaat in zijne kamer*).

Tiende Tooneel.

Jufvrouw STORM, (*uit de kamer komende*).

Heden is het den vier-en-twintigsten julij, de geboortedag van mijnen weldoener, ik diende dus bij den restaurateur een paar schotels te bestellen en een paar flesschen goeden ouden wijn, maar hoe ellendig ziet het er met ons finantie-wezen uit. Den hemel zij dank, dat het proces heden uitgewezen wordt, reeds

zes maanden pensioen vooruit genoten, en indien die edele jongeling niet reeds menigen dringenden schuldeisscher had te vreden gesteld, zonder dat iemand dan ik daar kennis van droeg, dan had het er bitter voor ons uitgezien, laat ons zien . . . o ja, zoo veel heb ik nog ruim, ik kan dus den restaurateur contant betalen, maar lieve hemel! heden vervalt ook de wissel van onzen huisheer Grippon, drie maanden kamerhuur en andere verschotten, die man is zeer dringend, soms zelfs onbeschoft, ach! die wissel ligt mij als een steen op het hart, konde ik hem slechts tot morgen te vreden stellen, morgen krijgen wij zeker geld: het bezoek van dien man zal ons al het genoegen benemen, dat wij ons dezen dag hadden voorgesteld.

Elfde Tooneel.

GRIPPON, jufvrouw STORM.

Jufvrouw STORM (*hem door de middendeur ziende inkomen*).

ô Hemel! daar is hij reeds, konde ik hem maar wegzenden, (*hem groetende*) mijnheer Grippon uwe dienaresse.

GRIPPON.

Ha! mijne geëerde madame Storm, uw onderdanige dienaar, nog altijd frisch en gezond? wat mij betreft daar valt niet op te roemen; de beenen, jufvrouw Storm, de beenen, die doen het mij, en als die wonderdocter niet zoo ijsselijk, verbazend, afschuwelijk duur was, had ik mij al lang eens laten magnetiseren.

Jufvrouw STORM.

Kunst moet betaald worden.

GRIPPON.

Het is geen kunst meer, mijne lieve madam, er zijn al boekjes te koop, waaruit men het geheim kan leeren, voor tachtig cents weet ik het fijne van de zaak.

Jufvrouw STORM.

Men kan onmogelijk goedkooper gepromoveerd worden.

GRIPPON.

Menig doctor heeft zijne kap duurder betaald: maar van wat anders gesproken, weet gij de rede van mijn bezoek?

Jufvrouw STORM.

ò Ja! maar...

GRIPPON.

Ja! maar mijne lieve beste madam, gij begrijpt wel, ieder waakt voor zijn' interest, men moet zoo veel partij trekken van zijn eigendom als men kan, de belastingen zijn zoo ijsselijk, verbazend, afschuwelijk hoog, dat ik ter naauwernood...

Jufvrouw STORM.

Gij kunt u deze jeremiade besparen, mijnheer zal niet in gebreken blijven...

GRIPPON.

Zulks verwacht ik, want ik moet u zeggen, dat daar achter in nº 4 twee heeren gelogeerd zijn, die uit de Oost-Indien komen, hupsche menschen, stil, beleefd en rijk, ò! ijsselijk, verbazend, afschuwelijk rijk, zij spelen met de gouden Willemtjes als wij met de halve centen. Lieve hemel, die menschen, die zoo vorstelijk

betalen, ik moest immers zonder geweten zijn, als ik hen langer in die duistere kamers liet wonen.

Jufvrouw STORM.

Welnu, geef hun dan betere kamers!

GRIPPON.

Dat is ook juist mijn plan: gij zult dus zoo goed zijn van dadelijk de uwe te verlaten.

Jufvrouw STORM.

Mijnheer Grippon! *dadelijk*, dat kan immers niet?

GRIPPON.

Het moet, lieve madam! het moet, brillante kamers, smaakvol gemeubeleerd, uitziende op de paradeplaats en dan in geen drie maanden een' duit te zien, daar en tegen heeren die ieder ding met goud betalen, zouden op slechte kamers wonen.

Jufvrouw STORM.

Heden vervalt immers uw wissel, welnu, hij zal u betaald worden, dan hebt gij niets te vorderen.

GRIPPON.

Betalen is de hoofdzaak, mijne lieve madam! kunt gij dat, welnu, zoo veel te beter, maar dadelijk moet gij de kamers verlaten.

Jufvrouw STORM.

Het is mij niet mogelijk! heb geduld tot morgen, morgen zullen wij u betalen en uwe kamers verlaten.

GRIPPON.

Tot morgen wachten? dan hebben die rijke Oost-Indiers andere kamers gehuurd, en mijn wissel is nul, neen mijn lieve madam, heden, heden moet zulks geschieden. Dacht ik het niet?... dat moet brillante gemeubeleerde kamers hebben. Ja wel, logeren als een

prins, de dochter neemt les op de harp en piano, schildert, rijdt te paard, de vader moet varina's rooken en bediend worden als de hertog *Wellington*, maar komt het op betalen aan, dan is hunne beurs nog platter, dan die van een' pelgrim naar het Heilige land.

Jufvrouw STORM.

Door ons tot uwe schuldenaars te maken, hebt gij geenszins het regt gekregen, ons te beschimpen. Het is waar, Eliza neemt les op de harp, doch ik ben hare leermeesteresse in die kunst; zij rijdt te paard, zulks heeft slechts eenmaal plaats gehad met de paarden van den ritmeester *Halboum*, die een oud vriend van den kapitein is, en Eliza, toen zij nog een kind was, in die ligchaamsoefening heeft onderwezen; wat het overige betreft, geloof ik dat men u niet rekenpligtig is van onze gewoonten en levensregelen, spaar dus uwe schampere taal, zij brengt u niets nader tot uw doel.

GRIPPON.

Wel geredeneerd, maar geld is beter, madam Storm.

Jufvrouw STORM.

Houd u verzekerd, dat uw wissel nog heden zal betaald worden.

GRIPPON.

Mogelijk heeft de aanstaande schoonzoon Reinhard... nu, nu, zie maar zoo verontwaardigd niet, wat beteekent dat wandelen, die muzijkpartijtjes en dan dat *gratis* procederen, daar heeft een advocaat altijd zijne redenen voor.

Jufvrouw STORM.

Gratis procederen! wie heeft u dat gezegd?

GRIPPON.

Kom! kom! hij is een knap jong mensch, wij weten

dat immers wel, de kapitein bezit niets dan een klein pensioen, en zonder hem had hij niet eens . . . maar genoeg, de hoofdzaak is hier altijd geld; dat heeft hij niet, ergo, mijn schoonzoon zoude hij nooit zijn, hij heeft veel verstand, maar is in zijn vak niet genoeg geroutineerd, hij moet nog veel leeren in zekere zaken. . .

Jufvrouw STORM.

Naar de beteekenis te oordeelen, welke gij aan die *zekere* zaken hecht, zal hij wel altijd dom blijven; want hij is een eerlijk man.

GRIPPON.

Hij heeft veel talenten, magtig veel liberale principes; maar den waren toon, die aan onze jonge heeren thans als aangeboren is, bezit hij niet.

Jufvrouw STORM.

ô Neen! hij maakt nooit geen geweld in den schouwburg, bespot den ouderdom niet, is geen steunpilaar van koffijhuizen, draagt geen bril en voert geene *essences*, *pastilles* of modejournalen met zich om.

GRIPPON.

Zie, mijne lieve madam, gij zijt een vrouw die magtig veel verstand bezit.

Jufvrouw STORM.

Neen, geduld, om u aantehooren.

GRIPPON.

Gij zult dus even zoo goed als ik gezien hebben, dat er iets tusschen die jonge lieden bestaat; dat moest men tegengaan, want daar kan immers nooit iets anders dan een ongeluk van komen: de jonge man is zeer verstandig, maar arm, voert gratis processen,

verdedigt eéne officiers weduwe, zonder eenige beloo-ning, tegen eenen schatrijken kamerheer, belast zich vrijwillig en zonder daar voor een' duit te vorderen, met het opmaken der rekening van de weezenkamer, iets waar voor anders een vetgemeste consistoriale raad twee duizend guldens des jaars trok...

Jufvrouw Storm.

Geef u verder geene moeite, ik bedank u voor de lofrede op den heer Reinhard.

Grippon.

Noemt gij dat eene lofrede? al zoo gij wilt, maar; dan heeft de heer Hallini meer overleg, hij verkoopt noten, maar houdt de pitten voor zich zelven, gij hebt mij dus wel begrepen, mijn goede madam? dadelijk betalen en oogenblikkelijk *delogeren*, dus, wat is uw *ultimatum*?

Jufvrouw Storm (*in de kamer gaande*).

Noch het een, noch het ander.

Twaalfde Tooneel.

Grippon *alleen*.

Noch het een, noch het ander! ei, zeer *laconisch* geantwoord, maar het zal anders zijn, het een en het ander en wel op heeter daad. Spoedig een paar kruijers gehaald, en geheel de ligte huisraad van *Blondis*, *Tulles*, *Marabouts* en hoe die Fransche voddekramerij ook heeten mag, aan de huisdeur gezet, maar als die vloekende kapitein mij eens bezig vond? neen dat is ook niet goed, laat ons onzen jongen advocaat afwachten, hem de zaak *amicaal* voordragen, dat kost

geen geld voor advijs of vacatiën, en hij zal wel het een of ander huismiddeltje vinden, om zijn' aanstaanden schoonpapa uit de schande te houden; spoedig, wachten hij hen aan den trap.

Dertiende Tooneel.

GRIPPON, jufvrouw STORM (*uit hare kamer komende*).

JUFVROUW STORM.

Een oogenblik, mijnheer Grippon?

GRIPPON.

Ei, mejufvrouw! maar niet lang, want . . .

JUFVROUW STORM.

Ik zal u betalen.

GRIPPON.

Och! mijne lieve charmante madam! vergeef het mij, ik ben zoo gepresseerd, maar voor geld! vóor geld . . .

JUFVROUW STORM.

Welnu dan, morgen . . .

GRIPPON.

Neen, neen, mijne engelachtige buurjuffer, zoo was het niet gemeend. Ik ben altijd gereed om geld te ontvangen, en ik geloof zelfs, al riep men mij des zondags: maar gij wilt dus betalen, ziedaar de rekening, summa summarum honderd vijf-en-tachtig gulden negen-en-zeventig en drievierde cents, hierbij is gerekend het breken van drie pijpen door den heer kapitein, en het nat maken van een advertentie-blad, vandaar de fractie, gij ziet hoe naauwkeurig.

Jufvrouw STORM.

Ziedaar een' ring, welke ruim driemaal zoo veel waard is: het is het eenigst aandenken aan eénen geliefden broeder, het eenigst wat mij van hem over bleef, het valt mij zeer hard van dit dierbaar pand te moeten scheiden, (*zij kust den ring*) vaarwel, gij die mij zoo dikwijls aan dien edelen sterveling herinnerde, gij werdt mij in gelukkiger oogenblikken gegeven, doch ik gebruik u tot een edel oogmerk, nooit was ik gelukkiger u te bezitten dan thans, nu ik u der dankbaarheid ten offer kan brengen.

GRIPPON (*den ring aandachtig beschouwende*).

Een aardig steentje, bij mijne ziel, een schoon water.

Jufvrouw STORM.

ô! Hij is dikwijls met mijne tranen besproeid.

GRIPPON (*altijd den ring beschouwende*).

Tranen? ja lieve jufvrouw, die zetten de diamanten geene waarde bij, dat is maar al te maal *sentimenteligheid*, doch u ten gevalle, zal ik het als een pand ter minne aannemen, ofschoon men anders weinig, vooral tegenwoordig, op dat soort van dingen kan rekenen, want als alles *echt* was, wat men thans door de dames en de pronkzieke modegekjes ziet dragen, lieve madam! dan was ons koningrijk een *Eldorado* of een *Golconda*, maar als men het op de keper beschouwt, zijn het steenen van straz of verguld koper, nesten die veel geld kosten, doch ondanks hunnen geleenden glans, geen cents innerlijke waarde bezitten, doch zoo een dingetje is een plechtanker in nood.

Jufvrouw STORM.

Stel er u mede te vreden tot morgen.

GRIPPON.

Zie! dat is weer zoo wat, daar ben ik eindelijk niets mede gevorderd, ik moet geld hebben, gij geeft mij geldswaarde en ik mag er geen geld van maken.

Jufvrouw STORM.

ô! Ik bid u, laat den ring niet uit uwe handen gaan, ik geef u morgen tien gulden meer op uwe rekening.

GRIPPON.

Tien gulden voor een douceurtje! nu, men moet christelijk zijn: weet gij wat, ik zal het ringetje voor u tot morgen bewaren, (*ter zijde*) in pand houden, al zij eens met de noorderzon verhuisden, (*luid*) dag mijne lieve madam, uw gehoorzame dienaar.

Veertiende Tooneel.

Jufvrouw STORM *alleen.*

Nu heb ik ten minste dien edelen man een' geruster dag bezorgd. Wanneer men mij morgen geld geeft, lo ik dit juweel in, en nooit zal hij weten, hoe ik dit on aangenaam bezoek heb afgeweerd.

EINDE VAN HET EERSTE BEDRIJF.

TWEEDE BEDRYF.

Dezelfde Zaal.

Eerste Tooneel.

DUINS, LINDMAN, (*beide uit de kamer n° 4 komende*).

DUINS.

Dit was dus de kapitein?

LINDMAN.

ô Ja! een achtingwaardig oud officier.

DUINS.

Zijn rondborstig voorkomen bevalt mij, zijne edele ziel staat op zijn gul gelaat uitgedrukt, ik wenschte nadere kennis met hem te maken.

LINDMAN.

En zijne dochter! welk een lief aanvallig kind!

DUINS (*aangedaan*).

Hoe gelukkig is die vader niet!

LINDMAN.

Vriendelijk, bescheiden, vol aanminnigheden.

DUINS (*meer aangedaan*).

Zoo was ook mijne echtgenoote.

LINDMAN.

De troost haars ouden vaders.

DUINS.

Dat zoude ook mijn zoon zijn, ach, die herinnering treft mij het hart!

LINDMAN.

Bedaar, beste vriend! alle hoop is nog niet verloren.

DUINS.

Te vergeefs! Sedert twee-en-twintig jaren knaagt deze worm aan mijn hart: ik vind hem niet weder. Wat baten mij mijne rijkdommen, ik heb geene vrouw die dezelve met mij deelen, geen' zoon die 'er zich in verheugen kan?

LINDMAN.

Waarom u dus door herinneringen gekweld?

DUINS.

Nog breng ik mij dat verschrikkelijk uur zoo levendig voor den geest, toen ons schip voor twee-en-twintig jaren op eene klip te barsten stiet: met mijne gade en zoon aan het hart geklemd, trotseerde ik den dood, die ons uit iederen golfslag aangrijnsde; met een oog vol vertwijfeling beschouwde ik het woedende element, dat reeds veel van ons scheepsvolk in deszelfs afgrond had gesleurd, en het zinkende schip, dat ons alle hoop op redding benam, — toen gij ons met geweld in de boot trokt, welke door de vele schipbreukelingen, die er hun leven mede wilden redden, omsloeg; mijne echtgenoot en zoon werden mij van het hart gescheurd, vonden hun graf in de golven; gij, gij, redde mij het leven, om eeuwig hun verlies te betreuren.

LINDMAN.

Gij dwaalt, mijn vriend! de oude matroos, welke uwen zoon aan land gebragt heeft . . .

DUINS.

ô Ja, die oude matroos verzekerde mij, dat hij mijnen zoon levend aan wal had gebragt. Ach! gretig nam ik dit losse gerucht voor zekerheid: alle onderzoek werd in het werk gesteld, alle nieuwspapieren met

mijne klagten vervuld; twee werelddeelen werden door ons doorkruist, dan te vergeefs; gade en zoon blijven voor mij verloren, er bestaat geene hoop meer voor eenen ongelukkigen vader, (*men hoort het præludium eener piano, welke door Eliza in hare kamer wordt bespeeld, Duins en Lindman staan als opgetogen; zij zingt:*

Zoete hoop, gij kind der Godheid!
Die 't lijdend hart zoo vaak ontvliedt,
Wen 't ter neêr gedrukt door smarte,
Hier beneên geen uitkomst ziet,
Hemeltelg! wie kent uw' waarde?
Het graf is zelfs uw' eindpaal niet.

DUINS (*in gedachten*).

Het graf is zelfs de eindpaal der hoop niet! (*luid*) Neen, de hoop hen in beter' wereld weder te zien, zal thans mijn eenigst geluk uitmaken: (*tegen Lindman*), was dat de dochter van den kapitein?

LINDMAN.

Ik geloof ja.

DUINS.

Eene welluidende stem.

LINDMAN.

En een schoon lied.

DUINS.

ô Ja! ik wenschte de zangster te leeren kennen.

LINDMAN.

Willen wij 'er heen gaan?

DUINS.

Heden avond; is de kapitein gepensioneerd?

LINDMAN.

Ja, acht honderd guldens pensioen; veertigjarige dienst en acht wonden.

DUINS.

Hoe! zoo behoeftig, en hij voert een kostbaar proces; de schitterende opvoeding zijner dochter...

LINDMAN.

Behoeftig is hij niet. Hij woont op een klein dorpje, zes uren van hier; daar leeft hij stil en gelukkig, met eene officiers weduwe en zijne lieve dochter, welke de kleine huishouding besturen. Gij weet de mensch heeft zoo weinig noodig om gelukkig te zijn; de jonge advocaat Reinhard, onze buurman, voert zoo belangeloos als edelmoedig het proces zonder kosten; en wat de opvoeding zijner dochter betreft, het is de officiers weduwe, eene vrouw, welke naar ligchaam en ziel alle edele hoedanigheden harer kunne bezit, welke deze belangrijke taak heeft volbragt.

DUINS.

Die vrouw bezit dus veel verstand.

LINDMAN.

En is, ondanks hare jaren, zeer belangwekkend.

DUINS.

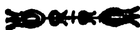
En die jonge man, de advocaat...

LINDMAN.

Is waardig uw vriend te zijn!

DUINS.

Verzoek hem heden avond, mij een' oogenblik gehoor te verleenen, ik wil met hem spreken.

Tweede Tooneel.

De vorigen, (Hallini uit zijne kamer komende, naar den laatsten smaak, zelfs eenigzins belagchelijk gekleed; hij neuriet een fransch aria, en is altijd bezig iets aan zijne kleeding te schikken).

HALLINI (*bij zich zelven*).

Ei, ei, de kapitein wil *éclipseren*, zonder de huur mijner piano te betalen.

DUINS.

Wie is deze figuur?

LINDMAN.

Een muzijkmeester.

HALLINI (*veel komplimenten makende*).

Heb ik het genoegen? ah ja! ik bedrieg mij niet, zij zijn het *mes chers voisins* uit n° 4; ô! de heer Grippon heeft mij zeer veel van de heeren gesproken.

DUINS.

Zoo! nu, indien gij weet?...

HALLINI

ô Ja! de heeren Duins en Lindman.

DUINS.

En wie zijt gij mijnheer?

HALLINI.

Mijn naam is Hallini, *professeur de musique* en *pianiste*, ik logeer hier in n° 3.

LINDMAN.

Waarom niet in n° 11.

HALLINI.

Kan ik u van eenig nut zijn, zoo beveel slechts; ik heb hier vele *relatien*, ik kan u in de eerste huizen *introduceren*: de heeren komen van Java, welnu, laat

ik uw *conducteur* zijn, ik heb overal toegang, alles wat eenigzins *remarquabel* is zult gij zien.

DUINS.

Zeer verpligt.

HALLINI.

En revanche verhaalt gij mij zoo iets van Indien, hoe het daar al toegaat: gij gevoelt, dat deze *source* voor mij van veel belang is. Ik doe vele visites, moet overal iets nieuws vertellen, en, lieve hemel! men vindt zich zoo spoedig uitgeput.

DUINS.

Ja, dat is waar.

HALLINI.

ô! Gij zult groote veranderingen bemerken: mag ik vragen, of gij lang uitlandig zijt geweest?

DUINS.

Ruim twee-en-twintig jaren.

HALLINI.

Gij zult verstomd staan, gij komt als in eene nieuwe wereld, overal zult gij veranderingen zien: nieuw gegravene kanalen, etablissementen van allerlei aard, gasverlichting, stoombooten, ijzeren wegen, muséums, bruggen op veren, drijfmachines, ô! indien ik u de *nomenclature* der nieuwe *inventien* wilde doen...

DUINS (*eenigzins ongeduldig*).

Geef u geene moeite...

HALLINI.

En de beschouwing, ô! die heeft reuzenschreden gemaakt, vooral de muzijk, door het onderwijs der *méloplaste*, de *mnémotechnie* of geheugeniskunde, de *calligraphie*, de......

DUINS.

Het is wel, mijnheer! ik dank u voor het overige; indien ik u slechts moge verzoeken, mij eenigzins met de bewoners van dit huis bekend te maken.

HALLINI.

Ah! wat zal ik u daarvan zeggen?

LINDMAN.

De waarheid als het u belieft.

HALLINI.

Daar, in n° 2, logeert zekere kapitein Elmond, *un vieux sabreur!* een *invalide* met eene zeer aardige dochter en eene soort van oude gouvernante; zij zijn hier gekomen voor een proces, dat heden uitgewezen is; de vader is trotsch als *don Ranudo de Collibrados*, en even zoo arm; de gouvernante *tant soit peu* beschaafder, zij leest de werken van *madame de Genlis*, maar .... zij heeft hare vijf-en-veertig jaren *bien sonnés.* Zij *fulmineert* op al wat mode en smaak mag invoeren.

DUINS.

Genoeg van haar; en de dochter?...

HALLINI (*met zijne snuifdoos spelende*).

Een jong aardig meisje, *un petit nez à la Roxélane*, zeer levendig *très-piquant*, maar zonder eenigen goeden smaak; zoudt gij wel willen gelooven, toen zij over drie maanden hier kwam, wist zij nog niet, hoe de mouwen van haar kleed en *bayadères* of en *gigots* moesten gesneden worden.

DUINS.

Verder, verder.

HALLINI.

Zij leest geene romans van *Walter Scott*, geen *Childe*

Harold van Byron, geene werken van *Radcliffe* of *d'Arlincout*; in 't kort, het is, . . . het is een *Nederlandsch* meisje.

LINDMAN.

Zij schijnt toch eene goede opvoeding te hebben genoten, zij spreekt drie talen, en bespeelt voortreffelijk de piano, wij hebben haar daareven hooren spelen.

HALLINI.

Ja! ja! de oude heeft haar zoo wat onderwezen; zij speelt zeer wel, doch zonder *tact*, *sans agilité des doigts*, het is jammer dat zij de piano niet langer behouden kan.

DUINS.

Hoe, waarom?

HALLINI.

Gij moet weten, toen de kapitein hier kwam, heb ik hem die piano verhuurd, een *magnifique* stuk van *Erard*. Eliza zeide mij, dat haar vader aan de muzijk gewoon was, dat het zijn grootste genoegen uitmaakte haar daarop te hooren spelen, *enfin*, ik verhuurde de piano.

DUINS.

Welnu?

HALLINI.

Thans informeert mij de heer Grippon, dat zij vertrekken; ik heb de piano reeds lang kunnen verhuren, doch uit *délicatesse*, gij begrijpt, maar thans heb ik die verhuurd; ik ga dus Eliza aanzeggen, dat ik ze dadelijk weg zal laten halen, en het niet betalen der huur; is eene rede te meer, om . . . . .

DUINS.

Gij wilt dus dien ouden man zijn eenigst genoegen ontnemen?

HALLINI.

Maar ik zeg u immers, ik heb die op zeer voordeelige voorwaarden aan een' ander' verhuurd.

DUINS.

Gij berooft het lieve meisje van het vermaak, hare talenten te kunnen oefenen.

HALLINI.

Zij vertrekt immers?

DUINS.

Het is dus volgens uw zeggen een zeer schoon stuk?

HALLINI.

ô! Voortreffelijk *un chef-d'œuvre.*

DUINS (*bij zich zelven*).

Zij zong zoo schoon, die toonen hebben eene onbekende kalmte in mijne ziel gestort. Ik zal haar bidden, mij dat lied dagelijks voor te spelen; (*luid tegen Hallini*) wat is de waarde van het instrument?

HALLINI.

De waarde, ô! onder broeders is het altijd veertien honderd francs waard, het is kostbaar, gij begrijpt, van *Erard.*

DUINS.

Om het even, ik neem het voor dien prijs.

HALLINI (*verwonderd*).

Gij! de piano koopen!

DUINS.

Ja, ik, zoo gij die mij wilt laten.

HALLINI (*ter zijde*).

Oh! la bonne prise! (*luid*) Zie, van den eersten

oogenblik hebben de heeren mij een belang weten in te boezemen; kom aan, zij is de uwe, (*ter zijde*) zeven honderd guldens, ha!

DUINS (*zijn portefeuille uithalende*).

Ziedaar, (*hij geeft hem zeven coupons*).

HALLINI (*die buigende aannemende*)

Me voila stupéfait! Zoo spoedig heb ik nog nooit geenen koop gesloten. ô! Mijnheer is een opregte Hollander.

DUINS.

Waarom?

HALLINI.

Dit ziet men dadelijk aan de manier van betalen.

DUINS.

Ei nu, dat is immers in onzen tijd eene zeer goede hoedanigheid?

LINDMAN.

Jammer maar, dat vele lieden zulk eene groote verwondering aan contante betaling hechten: dit doet het vermoeden ontstaan, dat men het niet *dagelijks* ziet.

HALLINI.

ô! Lieve hemel neen, *bien au contraire*: de *beau monde* beschouwt dien maatregel eenigzins als *trivial*. Geringe burgers en handwerkslieden betalen contant, maar de *haute volée* vragen hunne rekeningen slechts om de twee of drie jaren; want hoe grooter aanzien sommigen in de maatschappij bekleeden, hoe langer termijn van betaling zij verlangen. ô! Er zijn thans twee lieve *charmante* boekjes in omloop, welke onlangs in Brussel zijn gedrukt, het eene voert ten tijtel:

l'art de faire des dettes, dit wordt door vele lieden, *comme il faut*, *théorétisch* bestudeerd; het andere wordt genaamd: *l'art de promener ses créanciers*, dit ziet men nu en dan *practisch* uitoefenen.

LINDMAN.

Zijn dit ook de uitwerkselen der reuzenschreden, welke de beschaving in ons land op den weg van volmaaktheid heeft gedaan?

DUINS.

ô! Lindman, waarom ook juist dergelijke voorbeelden tot maatstaf genomen, ter beoordeeling onzer landgenooten?

LINDMAN.

Gij hebt gelijk, vriend! Vindt men niet overal in ons land edelmoedige menschen, welke iedere weldadige inrigting met raad en daad ondersteunen, die hunne arme natuurgenooten met liefde en bescheidenheid bejegenen, iedere gelegenheid gretig aangrijpen, om hunne zucht voor weldadigheid uitteoefenen. Goddank! neen, het ontbreekt ons land nog niet aan waarlijk edele *Nederlanders*.

HALLINI.

Ja, ja, in den afgeloopen winter heeft men immers verschillende collectes gedaan: welnu, ik heb er het mijne aan toegebragt, ik heb een muzijkstuk *gecomponeerd*, en mijne beeldtenis op het tijtelblad *brillant* door *Engelman* laten *lithographieren*, ò! dat heeft verschrikkelijk veel *impressie* gemaakt; het *produit* was voor den armen.

DUINS.

Louter blinkende weldadigheid! Hij, die de tranen

der lijdende menschheid in het verborgen droogt, vindt die zoete zelfsvoldoening in zijn hart, die een ander, welke met zijne weldaden wil schitteren, te vergeefs zoekt. Zoo menig edelmoedig sterveling vindt zijne beeldtenis dankbaar in de harten zijner behoeftige natuurgenooten gegrift, beter en heerlijker dan ooit de *lithographisten Maurin* of *Engelman* de uwe hebben kunnen schetsen.

HALLINI (*ter zijde*).

Ça devient sentimental! (*luid*) *ah! que voulez vous*; het is de geest der eeuw! intusschen, zoo ik de heeren van eenige dienst kan zijn, *disponeer* over mij, men vindt hier vele merkwaardigheden, indien gij wilt dat ik u geleide?

DUINS.

ô Neen! wij kennen uwe dienstvaardigheid.

HALLINI.

Anders, men heeft hier schoone kabinetten met schilderstukken, de koninklijke bibliotheek en meer andere, de koffijhuizen, de schouwburgen, het *carousel*, het *panorama*, *cosmorama*, *diorama*, *miryorama*...

DUINS.

Het is wel, wij danken u.

HALLINI.

Ik zal de piano in uwe *appartementen* laten dragen.

DUINS.

Volstrekt niet, gij laat die waar zij is.

HALLINI (*verwonderd*).

Comment! zij moet daar blijven?

DUINS.

Ja! zij moet daar blijven.

HALLINI.

Bij Eliza! ah, ik begrijp! *un cadeau!*

LINDMAN.

Dat raakt u niet, gij zijt betaald.

HALLINI.

Ja, ja, zeer goed betaald! ik dank u. (*ter zijde*) Ah! die wil zeker den advocaat *supplanteren!* nu, nu, *chacun son tour*, intusschen heb ik de eer mij aante-bevelen.

LINDMAN.

Het is goed, dat gij ons daar aan herinnert, want anders vind ik weinig in of aan u, dat eenige aanbeveling verdient.

HALLINI (*zeer diep buigende*).

Serviteur, serviteur, très-humble. (*buigende af*).

Derde Tooneel.

DUINS, LINDMAN.

DUINS.

Dat mensch bevalt mij niet.

LINDMAN.

Mij ook niet.

DUINS (*overdenkende*).

Hoe zal ik nu zonder zijne kieschheid te beledigen, die piano... Indien ik hem ronduit...doch neen, hoor, Lindman, gij verzoekt den kapitein heden bij mij ten eten, met zijne familje, en ook den jongen advocaat.

LINDMAN.

Dat kan niet zijn, de kapitein heeft zijn proces

gewonnen, het is tevens zijn geboortedag en hij heeft den advocaat verzocht, dezen dag met hen in vrolijkheid door te brengen.

DUINS.

Hij zal het mij dus niet ten kwade duiden, wanneer wij ons bij hem aanmelden. Al wat ik van hem gehoord heb, stemt overeen, om hem als een braaf, edelmoedig mensch te doen kennen. De vriendschap van achtingwaardige mannen aan te kweken, is eene behoefte voor mijn hart; (*een oogenblik stilte*) er zijn nog geene brieven uit Braband?

LINDMAN.

Nog geene, de post is nog niet aan.

DUINS.

Ongelukkige zuster! God weet, in welk oord van ons vaderland zij met kommer en ellende moet worstelen, mogelijk in dienstbaarheid! ach Lindman, welk een smartelijk denkbeeld.

LINDMAN.

De referendaris verzekerde u echter .....

DUINS.

Dat zij in leven is, en zich na het overlijden van haren echtgenoot in Braband met ter woon had neergezet. Ach! hoe verlang ik eenige zekere tijding van haar te ontvangen.

Vierde Tooneel.

De vorigen, GRIPPON (*met veel komplimenten*).

GRIPPON.

Uwe excellentie verschoone de vrijmoedigheid....

DUINS.

Heer Grippon, hoe dikwijls moet ik u herhalen, dat ik geen excellentie ben, ik verzoek u stellig mij van alle ongepaste tijtels te verschoonen.

GRIPPON.

Uwe genade vergeve.... lieve hemel, hoe zal men dan rijke lieden tituleren, een rijk man is immers altijd excellentie?

LINDMAN.

Wanneer zijn hart voortreffelijk is, dan volgt de persoonlijke excellentie van zelve, doch wat is de reden van uwe komst, is de post aan?

GRIPPON.

Neen, uwe genade! ik kwam u slechts berigten, dat de appartementen n° 1 en 2, heden ter uwer dispositie zijn.

DUINS.

Wat! de kamers bewoond door den kapitein Elmond.

GRIPPON.

Ja, ik heb hun gezegd, dat zij die moesten ontruimen.

DUINS (*driftig*).

Hoe! gij hebt het durven wagen?.... (*zachter*) waar is uwe rekening?

GRIPPON (*verschrikt*).

Mag ik uwe genade vragen...

DUINS.

Ook wij zullen uwe kamers verlaten, foei! wie heeft u bevolen, die menschen te verontrusten.

GRIPPON (*angstig*).

Mijn God! ik meende dat deze kamers, een vrolijker uitzigt hebbende....

DUINS.

Ik heb u nog niet over de mijne geklaagd.

GRIPPON.

Het is verschrikkelijk, ik zou uwe gunst hier door verliezen, de oude reputatie van mijn huis benadeelen, ach neen! uwe genade, de kapitein zal blijven, ik zal het hem smeeken: is het niet ijsselijk, verbazend ongelukkig?

DUINS.

Al wel, ik houd niet van veranderingen, doch ik wil tevens de oorzaak niet zijn van onregtvaardigheden, die gij begaat.

GRIPPON.

Een misverstand, louter een misverstand, zoo waar als ik een eerlijk man ben.

DUINS.

Spreken wij er niet meer van. (*een oogenblik stilte*) Kunt gij mij het hotel van den minister van binnenlandsche zaken niet aanwijzen?

GRIPPON.

Met al mijn hart, indien het u slechts gelieve aan dit venster te komen, (*hij geleidt Duins aan een venster, ter regterzijde en wijst hem met den vinger naar buiten*) zie! dat groote hardsteenen huis, dat bordes, waarvoor dat rijtuig . . . (*Duins ziet toevallig op zijn' vinger, blikt er sterk op, ontroert hevig, grijpt de hand en beschouwt die met verrukking*). Lieve hemel! wat deert uwe genade?

DUINS (*hem op den voorgrond trekkende*).

Lindman! om Gods wil zie . . . (*tegen Grippon*) man, hoe komt gij aan dezen ring?

GRIPPON.

Deze ring, ik heb dien ... hij is van ...

DUINS.

Spreek, spreek, ik bid het u, hoe komt gij aan dien ring?

GRIPPON.

Lieve hemel! ik nam dien heden morgen in pand an iemand, welke mij niet kon betalen: heeft uwe enade er kennis aan? (*hij presenteert hem den ring*) f is U edele een kenner van diamanten?

DUINS.

Ja, waarachtig hij is het! (*hij drukt den ring aan zijne lippen*) Zie Lindman, beschouw hem, (*tegen Grippon*) ik bid u, mijnheer! zeg mij van wien hebt gij dezen ring in pand genomen?

GRIPPON.

Ofschoon de zaak te *delicaat* is om te zeggen, aangezien ik wel meer van die kleine voorschotjes doe, en het nimmer mijne gewoonte is, de personen te noemen, zoo zal ik heden ...

LINDMAN.

Spreek dan voor den satan?

GRIPPON.

Zoo zal ik heden, op verzoek van uwe genade, eene uitzondering op mijne gewoonte maken: die ring, waarop uwe genade zoo veel prijs schijnt te stellen, is van jufvrouw Storm.

LINDMAN.

De huishoudster van den kapitein Elmond?

GRIPPON.

Dezelfde.

DUINS.

Jufvrouw Storm! die naam is mij onbekend: zoude ik die vrouw niet kunnen spreken?

LINDMAN.

Ik heb haar nog niet gezien; doch zeer veel goeds van haar gehoord.

GRIPPON.

ô! Het is eene zeer verstandige jufvrouw...

DUINS.

Spoedig vriend, bezorg mij eene zamenkomst met die vrouw. Mijn God! zou het mogelijk kunnen zijn! Carolina hier! zoo digt bij haar, zonder dat mijn hart het gevoelde, (*Grippon doet alle pogingen om den ring terug te krijgen*) laat mij dit juweel, ik zal het de eigenares...

GRIPPON.

Maar, mijne rekening: uwe genade gevoelt wel, daar ik nu mijn pand verlies en.....

DUINS.

Ik zal u dezelve dubbel betalen: vergun mij slechts den ring te behouden, tot ik de eigenares gezien heb.

GRIPPON (*verheugd*).

Met al mijn hart; maar uwe genade moet niet doen blijken, dat het uit *mijnen* mond gekomen is, want dezen en genen schiet ik wel eens een sommetje voor, op deugdelijke panden, of tegen een matig intrestje; doch nooit noem ik de personen. Daar hebje nu mevrouw *Malbach*, die heeft gisteren haar tafelzilver bij mij verpand, om een reisje naar de Scheveningsche baden te doen, met hare aardige dochter, dat lieve

schaap. Zij maakt *par force* jagt op een' rijken schoonzoon, die in de verkwistende levenswijze van de moeder kan voorzien; de baron *Walman* bragt mij gisteren de juweelen van zijne vrouw en zuster, om de noodige penningen, ter bestrijding der onkosten van een brillant *thee-dansant*, te vinden; de graaf *van Lindenstein*...

LINDMAN.

Verschoon ons van de verdere oplezing uwer schandkronijk.

DUINS, (*na lang in gedachten gestaan te hebben*).

Hemel! dezen ring gaf ik haar bij het sterfbed van onzen vader, en zij zou denzelven... neen, het is niet mogelijk, dat zij het eenigst aandenken der broederliefde zoo ligtvaardig aan vreemde handen kon toebetrouwen.

GRIPPON (*ter zijde*).

Wat of daar toch achter schuilt, ik begrijp er niets van. (*luid*) Ik zal dus jufvrouw Storm verzoeken hier te komen?

DUINS (*verstrooid*).

ô Ja, als gij zoo goed wilt zijn.

GRIPPON.

Dadelijk: indien uwe genade verder iets noodig had, recommandeer ik mij. Ik heb heden middag versche oesters, heerlijken wijn, geen kunstwijn, dat vergif komt nooit in mijnen kelder, uwe genade zal over mij voldaan zijn. Zie hier intusschen de nieuwspapieren, prospectussen van de verloting der heerlijkheden *Zudharadka* en *Geisenheim*; uwe genade kan ook een lot nemen op *den hemel*.

DUINS.

Het is wel, (*hij neemt de papieren aan en werpt die op de tafel*).

GRIPPON.

Ja, de Hemel, eene heerlijkheid, wier behoorlijke ligging zoo hoog door den verlater wordt opgevijzeld, vindt hier toch maar weinig liefhebbers, om dat het te ver van hier is. Ik kan het u ook niet aanraden, want algemeen wordt de verloter van dien zoogenaamden Oostenrijkschen Hemel naar de hel gewenscht.

LINDMAN (*verstoord*).

En de ontijdige babbelaars naar den duivel.

GRIPPON.

Naar den duivel? (*ter zijde*) wat is hij beleefd! (*luid*) ik heb de eer.....

LINDMAN.

Vertrek! (*Grippon gaat buigende heen*)

Vijfde Tooneel.

DUINS, LINDMAN.

DUINS (*den ring met aandoening beschouwende*).

Hoe levendig speelt het voorledene mij voor den geest, bij de beschouwing van dit juweel. Amalia! hoe vriendelijk bliktet gij op mij neder, toen ik u de wederga dezes rings aan den vinger stak: geliefde echtgenoote, ofschoon ik u hier beneden niet weder zal zien, blijft uw beeld even zoo onuitwischbaar en helder in mijn hart, als de schitterende kleuren in dezen diamant. Amalia! Frederik! lievelingen mijner ziel;

mogelijk ziet gij thans uit betere wereld op mij neder! Hoe lang zal ik nog eenzaam en verlaten op deze wereld ronddolen, eer ik met u vereenigd..., doch neen, deze ring doet de hoop bij mij herleven, dat er nog een wezen bestaat, hetwelk met mij uwen dood beweenen, en met zusterlijke liefde de smarten van ... nen ongelukkigen echtgenoot en vader verzachten kan.

Zesde Tooneel.

De vorigen, jufvrouw Storm, Grippon.

Jufvrouw Storm.

Die heeren verlangen mij te spreken, zegt gij?

Grippon.

O Ja! mijne lieve madam, die heeren daar, verlangen... (*Hij begeeft zich op den achtergrond en blijft daar staan luisteren. Duins drukt den hoed diep in de oogen en blijft met de handen in de borst, aan de andere zijde van het tooneel, staan, om zijne aandoening te verbergen: hij zegt met eene gesmoorde stem*), hemel! zij is het.

Lindman, (*gaat haar beleefd te gemoet*).

Vergeef het mij, mevrouw, het zal u waarschijnelijk verwonderen, dat wij de vrijheid hebben genomen, (*hij merkt dat Grippon op den achtergrond luistert, en zegt, zonder zich om te keeren, op eenen harden zeemanstoon*), luisteraars buiten! (*zachter*) van u een onderhoud te verzoeken, (*Grippon verwijdert zich*).

Jufvrouw Storm, (*zeer beleefd*).

Ofschoon ik niet weet, waaraan ik die eer verschul-

digd ben, strekt het mij echter tot genoegen, in de gelegenheid gesteld te worden, met onze buren kennis te maken.

LINDMAN.

Mijn naam is Lindman, ik kom van Batavia, en denk mij hier neder te zetten, indien mevrouw de goedheid geliefde te hebben den haren te noemen.

Jufvrouw STORM, (*verwonderd*).

Ik ben weduwe van den luitenant Blumfeld, mijn echtgenoot ligt op het slagtveld van Wagram begraven, mijn naam is Carolina Duins, (*aandoening van Duins*).

LINDMAN.

Zoo heb ik mij dan toch niet bedrogen, gij hebt een' broeder mevrouw! ik ken hem, hij was met mij op Java, en...

Mevrouw BLUMFELD, (*met vuur*).

Mijn broeder! gij hebt hem gekend, ô! om godswil, mijnheer, wat weet gij van hem, leeft hij nog, ik bid u...

LINDMAN.

Hij leeft, en heeft u niet vergeten.

Mevrouw BLUMFELD.

ô! Goddank.

LINDMAN.

Hij heeft mij gelast, naauwkeurig onderzoek naar u te doen, en wanneer ik zoo gelukkig mogt zijn, u te ontmoeten, mij alsdan den ring te doen vertoonen, welken hij u bij het sterfbed uws vaders heeft geschonken.

Mevrouw BLUMFELD, (*verlegen*).

De ring, hemel! het is waar, doch... ik kan u

denzelve op dezen oogenblik onmogelijk vertoonen; ik heb . . . .

LINDMAN.

Gij hebt dien mogelijk verloren?

Mevrouw BLUMFELD.

ô Neen! neen!

LINDMAN.

Of, vergeef het mij mevrouw, misschien uit nooddruft verpand.

Mevrouw BLUMFELD, (*eenigzints gebelgd*).

ô Neen, al had ik ook honger en gebrek moeten verduren, dan had ik toch nimmer daar toe kunnen besluiten; neen mijnheer! gij schijnt mij een eerlijk man, ik schroom dus niet, u de waarheid dienaangaande te zeggen: mijn vriend, mijn weldoener, zag zich blootgesteld aan de honende vorderingen van onzen woekerzuchtigen huisheer, ik wist geen middel om hem van de beleedigende bezoeken des schuldeischers te ontslaan, dan den ring in pand te geven, niet voor mij zelve, maar voor mijnen tweeden broeder, ô! indien hij hier ware, mijn goede Lodewijk, hij zou zich met mijn hart vergenoegen, zonder den ring te vorderen, wanneer hij zoo, als thans . . . (*zij weent*), de tranen der zusterlijke liefde zag vlieten, dan zoude hij mij zijne armen openen en uitroepen: zuster, ook zonder ring, zijt gij dierbaar aan mijn hart!

DUINS, (*zich vergetende in de hevigste aandoening, werpt zijnen hoed weg en roept met luider stem*).

Zuster, Carolina, ook zonder den ring, zijt gij dierbaar aan mijn hart!

Jufvrouw Blumfeld, (*vliegt in zijne armen*).

ô mijn God! hij is het, Lodewijk! dierbare broeder, (*vernieuwde omhelzing*).

Zevende Tooneel.

De vorigen, kapitein Elmond, Eliza (*uit hunne kamer komende*).

Kapitein Elmond.

Wat zie ik! duizend bommen, jufvrouw Storm in *familière* onderhandeling met vreemde troepen.

Mevrouw Blumfeld, (*naar hem toe snellende*).

Beste vriend., de hemel heeft dezen dag tot ons aller geluk bestemd, deze heer is mijn broeder, (*weder naar hem toegaande*) mijn goede, edele Lodewijk.

Duins.

Ja, heer kapitein, jufvrouw Storm, eigenlijk mevrouw Blumfeld, is mijne goede zuster, en hoe, hoe zal ik haren weldoener noemen?

Kapitein Elmond.

Haren weldoener, wien bedoelt gij?

Duins.

Waart gij het niet, die de weduwe uws vriends...

Elmond, (*met vuur*).

Was zij het niet, die mijn eenigst kind tot moeder verstrekte, die mij vertroostte, die mijne kleine huishouding bestuurde; want zonder hare zorgende vriendschap, was ik met vier honderd gulden pensioen weinig geavanceerd; dus zonder complimenten, ik ben die brave vrouw meer verschuldigd, dan ik haar immer kan vergelden.

Mevrouw Blumfeld.

ô Mijn vriend ....

Duins.

Ik dank de Voorzienigheid , haar wedergevonden te hebben; ô heer kapitein! aan u ben ik die vreugde verschuldigd, alles komt mij als een droom voor, verschoon mijne aandoening!

Elmond.

Gij zijt dus die geliefde broeder, waarvan zij mij zoo dikwijls verhaalde, als ik des winters de veldtogten van prins Eugenius doorbladerde? Welnu, ik ken haar, zij is goed, edelmoedig en opregt, gij moet ook zoo zijn, want een edele stam draagt geene kwade vruchten; ik bied u dus mijne vriendschap aan, de broeder van de weduwe mijns vriends, van mijne goede zorgende vriendin, moet ook mijn broeder zijn, (*hij biedt hem gulhartig de hand*).

Duins, (*die met vuur drukkende*).

Brave, edelmoedige vriend! Ja, ik wil uw broeder zijn, onafscheidelijk zullen wij één gezin uitmaken. Ik heb geene gade, geen' zoon meer, doch hier, hier zal ik mijn verloren geluk wedervinden.

Mevrouw Blumfeld.

Hoe, lieve broeder, gij waart gehuwd?

Duins.

Ja, Carolina, een engel van deugd en zachtaardigheid, maakte mij, twee jaren na ons scheiden, tot den gelukkigsten man op aarde; zij schonk mij de vadervreugde, toen wij, een half jaar daarna, ons naar Java inscheepten, ons schip verbrijzelde op de klippen, en vrouw en zoon werden mij van het hart gescheurd!

MEVROUW BLUMFELD.

ô Hemel! (*zij weent*).

ELMOND.

Ongelukkig vader!

ELIZA.

Lieve vader, dit verhaal treft mij het hart.

DUINS.

Doch, waartoe mij dit smartelijk verlies te herinneren, (*meer opgeruimd*), goede Carolina, ik heb u weder, lieve zuster! gij alleen kunt mij hun gemis minder doen gevoelen.

ELMOND.

Alles gaat naar wensch, *ik* heb heden mijn proces gewonnen, *gij* vindt uwe zuster weder, nu, daar moet bij een klein familje feest een *rouge bord* opgeledigd worden, mijn brave advocaat zal 'er ook zijn, gij zult een' edel' jongeling leeren kennen, kom, volg mij in mijne kamer.

DUINS.

Met genoegen, doch ik bepaal eene voorwaarde.

ELMOND.

Voorwaarden?

DUINS.

Dat uwe beminnelijke dochter mij het schoone lied der hoop zal voorzingen.

ELMOND.

Waarom niet, Eliza zingt gaarne.

ELIZA.

ô Ja, lieve vader! 'er is voor mij geen grooter vreugde, dan in uwe tegenwoordigheid, maar... ik had vergeten, dat Hallini....

ELMOND.

Ah ja, vriend gij zult u met gezang zonder accompagnement moeten vergenoegen, want de muzijkmeester wil de piano niet langer verhuren.

DUINS.

Dat mag hij ook niet, want ik heb het instrument gekocht, ik geef het aan mijne zuster, (*naar Eliza gaande, op eenen zeer vriendelijken toon*) om er de beminnelijkste aller leerlingen mede te verrassen.

Mevrouw BLUMFELD.

ô Mijn edele broeder!

ELMOND.

Wat! zoo een kostbaar stuk, neen....

DUINS.

Vriend ik bid u, vergun mij die vreugde!

ELMOND.

Nu, dan dank ik u: doch ik moet u dan ook een geschenk doen, het welke gij ook moet aannemen, en geef u een koppel pistolen, welke door Karel den twaalfden zijn gebruikt en waarmede hij bij Bender de knevels van den Turkschen pacha verbrandde.

DUINS.

Ik dank u, uw geschenk zal mij eeuwig dierbaar zijn.

ELMOND.

Nu, Eliza, dan...

ELIZA.

Ofschoon uwe goedheid mij doet blozen, aanvaard ik echter uw geschenk met dankbaarheid, (*tegen mevrouw Blumfeld*), ô lieve voedstermoeder, wees gij mijn tolk, gij kent mij, die heer is uw broeder?

MEVROUW BLUMFELD, (*brengt haar bij Duins, we... haar ontvangt en voor het voorhoofd kust*).

Lieve broeder, wij bedanken u.

DUINS, (*hevig getroffen*).

ô Mijn Frederik! zag ik u zoo voor mij, welk een... zalige gedachte: doch neen, hij is niet meer.

MEVROUW BLUMFELD.

Waarom de bitterheden der droevige herinneri... in de vreugde des wederziens gemengd? Na twee-e... twintig jaren afzijn druk ik u aan mijn hart, ik g... voel mij zoo gelukkig, kom Lodewijk, laat geen teru... blik op een rampspoedig voorleden ons zielsgenoege... verstoren.

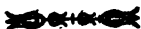
ELMOND.

Ja, regt zoo, onze vriendin heeft gelijk: zich a... onberedeneerde droefheid over te geven en bij ee... belegering zich zelven vrijwillig dood hongeren, is dezelfde zaak. Kom aan vriend, ik bemin de bewe-ging, gaan wij in mijne kamers! Na den maaltijd, onder het rooken van eene pijp, verhaalt gij ons v... Java, wij drinken op de gezondheid der Nederland-sche helden, die daar voor onzen roem strijden en Eliza speelt en zingt voor ons: *Wien Neerlandsch bloed door de aderen vloeit*... waarachtig broeder, dat zal ons opwekken, want met de *Roulades* van Rossini, speelt zij mij gewoonlijk in slaap, *allons*, voorwaarts, marsch! (*allen in de kamer van kapitein Elmond*)

Achtste Tooneel.

GRIPPON *alleen*, (*met een papier in de hand*, *lezende*).

Tweemaal vier is acht, en twee is tien, waar af één, rest negen duizend, *limpido* winst, een lekker hapje! Waarachtig in deze schrale tijden moet een eerlijk man al veel doen om door de wereld te komen, de vrouw was dadelijk verlegen, zij vroeg mij om duizend gulden, en teekende mij eenen afstand van hare erfportie; waarvoor ik nu tien duizend gulden zal trekken, dus in alle eer gewonnen, nu wenschte ik toch wel eenige onderrigting te hebben tot de inning dier som; ah, ziedaar, onze advocaat, (*Reinhard komt uit zijne kamer*).

Negende Tooneel.

GRIPPON, REINHARD.

GRIPPON.

Onderdanige dienaar, heer advocaat, waarlijk ik moet u geluk wenschen met uwe overwinning; geheel de stad is er vol van, een ieder roemt uwe welsprekendheid, uwen belangloozen ijver, en zonder u was de kapitein Elmond . . . .

REINHARD.

Genoeg mijnheer, ik dank u, waarmede kan ik u van dienst zijn.

GRIPPON.

Altijd gereed anderen te verpligten, ô! gij zijt wel goed, ik ben dan zoo vrij u te vragen naar de kortste en spoedigste wijze, om deze gelden te ontvangen.

REINHARD, (*zonder het papier in te zien*).

Het spijt mij, dat ik op dezen oogenblik geen tijd heb; doch heden avond zal ik u 'er volledig van onderrigten, (*hij houdt het in de hand*).

GRIPPON.

ô! Het is excellent, het is excellent, ik begrijp het, het is feest bij den kapitein, gij eet bij hem.

REINHARD.

Ja.

GRIPPON.

Natuurlijk, want zonder u.....

REINHARD, (*ernstig*).

Ik heb u verzocht, daar niet over te spreken.

GRIPPON.

Excuseer, 'er zal een talrijk gezelschap zijn, gij weet mogelijk het nieuws al?

REINHARD, (*verwonderd*).

Nieuws? neen, ik weet geen nieuws.

GRIPPON.

Die Oostindiers, welke in n° 4 gelogeerd zijn, eten ook bij den kapitein, zij hebben *La Fitte* en *Clos vougeot* besteld, de fijnste wijnen.

REINHARD.

Welnu! zoo veel te beter, waarschijnlijk een paar oude vrienden van den kapitein; en die hij zijne vriendschap waardig keurt, heeft de mijne bij voorraad verworven.

GRIPPON.

Neen, neen, mijn goede heer, hier schiet uwe scherpzinnigheid te kort, het zijn geen vrienden van den kapitein, maar vrienden (en onder de roos gezegd), oude kennissen van jufvrouw Storm.

REINHARD, (*verwonderd*).

Wat wilt gij hiermede zeggen?

GRIPPON.

Zij verzochten mij, jufvrouw Storm bij hen te geleiden; ik deed het, ik plaatste mij bescheiden op den achtergrond, om iets te vernemen, ik hoorde haar *mevrouw* noemen, eenige oogenblikken daarna zag ik eene omhelzing.

REINHARD.

Eene omhelzing? en verder?

GRIPPON.

Verder weet ik niets, als dat zij met zeer veel belangstelling naar de dochter van den kapitein geinformeerd hebben.

REINHARD, (*getroffen*).

Naar Eliza?

GRIPPON.

Ja, naar Eliza, en wat meer is, die kostelijke forte-piano, welke de heer Hallini aan den kapitein had verhuurd, en welke, bij faute van betaling, door hem moet worden teruggehaald, is door den Oostindier gekocht voor zeven honderd gulden.

REINHARD, (*ongerust*).

Is het mogelijk!

GRIPPON.

Ja, ja, Hallini kreeg bevel, de piano in de kamer van den kapitein te laten, want die rijke Oostindier had ze aan Eliza ten geschenk gegeven.

REINHARD, (*zich op de lippen bijtende*).

Aan Eliza ten geschenk gegeven? toch niet door haar aangenomen?

GRIPPON.

Wel wis en waarachtig door haar aangenomen, hu, ik wilde thans wel eens een meisje zien, die zulk een dessert appeltje weigerde aan te nemen.

REINHARD, (*in eene hevige gemoedsbeweging*).

Door haar aangenomen? van eenen onbekende door haar aangenomen.

GRIPPON.

Ja, met dankbaarheid ontvangen, dat spreekt immers als een boek?

REINHARD, (*in verstrooijing met de voeten stampende, en het papier dat Grippon hem gegeven heeft in kleine stukken scheurende*).

Zij neemt van eenen vreemdeling.... ik kan haar zulk een geschenk niet geven, ò Eliza, Eliza, dit treft mij het hart.

GRIPPON, (*de stukken papier ziende vallen, verschrikt hevig*).

Mijnheer! mijnheer! wat doet gij daar? gij verscheurt een papier, och, hemel! een papier van tien duizend gulden, ik ben geruineerd, ik ben ongelukkig, ach! ik arm man.

REINHARD, (*verstrooid*).

Wat deert u? zwijg toch, maak zulk een geweld niet, het papier....

GRIPPON, (*bijna schreijende*).

Het papier, ja het papier, dat gij daar verscheurd hebt, ik gaf het u, gij vernietigt een bewijs waarop ik tien duizend gulden moest trekken, ik ben verloren, het is verschrikkelijk!!

REINHARD.

Bedaar dan toch! het is waar, gij gaaft mij dat papier, ik heb het in verstrooijing verscheurd, en....

GRIPPON.

Eene lieve verstrooijing! een enorm kapitaal van tien duizend guldens zoo maar te verscheuren, als een vervallen zestiende uit de loterij, het is ongehoord! Wat ga ik beginnen, ik arm, ongelukkig man? (*hij raapt de stukken voorzigtig op en legt ze tot een op de tafel*).

REINHARD.

Wees dan toch gerust, het is een ongeluk, wij zullen het zien te verhelpen; zeg mij slechts bedaard wat het is, . . . noodlottige verstrooijing!

GRIPPON.

Neen, neen, had ik maar getuigen, dan zoude ik...

REINHARD.

Stil, laat ons zien wat het is, en ik geef u mijn woord van eer, als het eene regtvaardige zaak is, zal ik zorgen, dat gij 'er niets bij verliest.

GRIPPON.

Eene regtvaardige zaak! wat denkt mijnheer? . . .

REINHARD.

Ik denk, om u rondborstig mijne meening te zeggen, dat, daar uwe manier van handeldrijven niet altijd redelijk, ja soms onbillijk is, 'er ook in deze zaak iets opgesloten kon zijn, dat tegen mijne grondstelling strijdt.

GRIPPON.

Lieve hemel! wat moet een eerlijk man al niet hooren, ik onbillijk handeldrijven! ik die geen kerkdienst oversla, die overal voor een vroom man doorga, (*ter zijde*) maar laat ik maar zacht spreken, anders is alles verloren, (*luid*) is het niet ijsselijk, verbazend ongelukkig!

REINHARD.

Welaan, zeg mij wat het is, ik wil gaarne de dwaling herstellen, die ik heb begaan, laat ons zien, wat betreft het?

GRIPPON.

Zie hier, deze stukjes kunnen er u van onderrigten, (*hij wijst op de tafel*) lieve hemel! welk een ongelukkige dag, het is om zinneloos te worden.

REINHARD, (*leest de bij elkander gevoegde stukken, de verontwaardiging schijnt trapsgewijze op zijn gelaat, eindelijk roept hij met vuur uit*).

Hoe! *gij* zijt het dus, die dit schandelijk stuk wilt doen gelden?

GRIPPON, (*verschrikt*).

Wat meent mijnheer? het is immers...

REINHARD, (*hem met kracht de hand vattende*).

Man! is 'er dan geen vonkje menschelijkheid in uwe roofzuchtige ziel overgebleven? zijt gij dan geheel zonder geweten? Mijn God! de ongelukkige weduwe *Daalberg*, moeder van zes jonge kinderen, van hare eenigste hoop te berooven, door tiendubbelen woeker eene weduwe en zes weezen tot den bedelstaf brengen! foei, foei, het is ongehoord!

GRIPPON.

Foei, foei! wat is daarnu zoo verfoeijelijks in gelegen? mag men geen geld uitzetten en daarvoor zekerheid nemen? Waagt men niet oneindig veel, kunnen de slapelooze nachten, welke ik met zorg, denkende doorbreng, te hoog op prijs gesteld worden? Mijne rust te moeten missen, ô mijnheer! op mijne jaren kunnen daarvoor de interessen niet hoog genoeg gesteld worden, mijn geweten verwijt mij daaromtrent

niets, en afsoon gij mijn bewijs verscheurd hebt, bezit ik buiten dien nog eene kwitantie van de weduwe, die ik des noods geregtelijk zal....

REINHARD.

ô! Stel u volkomen gerust, omtrent het bezit van het bewijs uwer woekerzucht! Nimmer zal ik loochenen, het van u ontvangen en in verstrooijing verscheurd te hebben; doch gij spreekt van die ongelukkige weduwe *geregtelijk* te vervolgen, welaan, gij zult in *mij* haren verdediger vinden, en mag het mij niet gelukken de zaak der menschelijkheid te doen zegepralen, dan heb ik ten minste getracht te voldoen aan de edele bestemming mijns beroeps, om de onschuld te verdedigen, en den booswicht het masker van huichelarij af te rukken, waardoor de maatschappij hem zal leeren schuwen.

GRIPPON.

Ei, ei, *gij* wilt de weduwe *Daalberg* verdedigen; *gij* wilt als beschuldiger tegen *mij* optreden, tegen mij; die u zoo dikwijls geld geleend heb, welk eene ondankbaarheid! maar welaan, ga voort, procedeer maar, hebt *gij* schoone *woorden*, *ik* heb schoone *guldens*, en vermogende bekenden: ik heb 'er in mijn kladboek staan, die ook iets te zeggen hebben en, door hen gerugsteund, zal ik u bewijzen, dat ik mij zoo gemakkelijk niet uit het zadel laat ligten als gij wel denkt, en dat het mij nog niet op een paar honderd guldens aankomt, wanneer het de verdediging mijner eer betreft.

REINHARD.

Uwe eer? zeg liever het geluk, dat nog niemand den moed heeft gehad, of het zijner waardig heeft geoor-

deeld, het gordijn der valsche vroomheid op te ligten, waarachter gij u zoo zorgvuldig verbergt. Bij u heeft dat heilig woord eene schandelijke beteekenis, het luidt: ofschoon ik mij zelve alle achting moet ontzeggen, ofschoon er geen steen aan mijn huis, geen meubel van waarde in hetzelve is, waaraan geen zweet of tranen van ongelukkigen kleven; ofschoon alles wat ik bezit, de vrucht van den schreeuwensten woeker is, toch bezit ik mijne eer! doch dezelve bestaat slechts *daarin:* dat ik strafloos velen mijner natuurgenooten, door mijnen verderfelijken bijstand, in den afgrond der ellende stort. Ziet gij, mijnheer Grippon, zoodanig is uwe eer.

GRIPPON, (*driftig*).

Mijnheer bedwing u! ga niet verder, ik zal getuigen roepen.

REINHARD, (*hevig*).

Ja, ik herhaal het, al riept gij geheel de wereld tot getuigen: gij en uws gelijken ondersteunen de zedeloosheid en sporen de misdaad aan op het pad des verderfs. Hetgeen gij der treurende weduwe, den schamelen wees, den verkwistenden jongeling en den speelzuchtigen vader ontroofd hebt, maakt uw fortuin uit. Op het erfdeel, hetwelk gij uwen bloedverwanten na uwen dood moet schenken, rust de vloek des hemels. De ellende uwer medemenschen alleen, vermeerdert uwe rijkdommen: even als het bodemlooze vat der *Danaïden*, verslindt uwe geldzucht alles wat haar voorkomt, zonder immer verzadigd te zijn. De voorschotten, welke gij den ongelukkigen zoo hoog aanrekent, zijn diefstallen en behoorden als zoodanig te worden gestraft: als onderdrukkers der noodlijdenden moesten de woekeraars vervolgd, en als gepsels der menschheid uit de zamenleving gebannen worden.

GRIPPON, (*verwoed*).

Ik stik, zoo een ellendige advocaat van netelige zaken, mij zoo eene lofrede te houden! . . .

REINHARD.

Reeds lang heeft de weduwe *Daalberg* mij bekend, dat zij door armoede en ellende genoodzaakt geweest is, duizend guldens te beleenen, op een legaat van tien duizend guldens, hetwelk haar, bij het overlijden van haren oom, zoude worden uitbetaald. In de plaats eener schuldbekentenis, hebt gij die onkundige vrouw eene acte van afstand doen onderteekenen. Ik wist zulks, doch mijn vertrouwen op de menschheid verbood mij te gelooven, dat gij dit stuk immer zoudt doen gelden, hiermede bewees ik u te veel eer.

GRIPPON, (*verwoed*).

Geen praatjes meer, ik moet het mijne hebben, want deze acte . . . .

REINHARD.

Is buiten kracht.

GRIPPON.

Een stuk, in *optima forma*.

REINHARD.

Hetwelk den maker tot schande verstrekt, daar hij had behooren te weten, dat eene moeder het erfdeel harer kinderen *niet kan* verpanden, zonder toestemming van derzelver voogden.

GRIPPON, (*verschrikt ter zijde*).

Ai, ai, ik geloof waarachtig dat hij gelijk heeft!

REINHARD.

Deze acte beschuldigt u.

GRIPPON, (*wankelende*).

Maar zij is immers in *forma* geregistreerd, gevi-

seerd en gelegaliseerd, en dus geloof ik niets te vreezen te hebben; doch echter, (*ter zijde*) het zal mijnen goeden naam verschrikkelijk in opspraak brengen, en mijne affaire benadeelen, (*luid*) wanneer gij gelooft dat eene schikking?...

REINHARD.

Raadpleeg uw geweten.

GRIPPON.

Wanneer wij dus om alle kosten en schandaal te vermijden?...

REINHARD.

Indien gij, overeenkomstig de billijkheid, wilt handelen, dan wacht ik u heden avond, gij kunt dan den voorslag hooren.

GRIPPON.

Als ik nu eens *een derde* vallen liet van...

REINHARD, (*hem de deur wijzende*).

Heden avond, ontsla mij van uwe tegenwoordigheid.

GRIPPON.

Maar ik zal dan?...

REINHARD, (*driftig*).

Laat mij alleen, zeg ik u; die ellendige heeft mij al mijne vreugde benomen.

(*Grippon gaat dreigende heen, als Reinhard omziet maakt hij nederige complimenten, en dreigt vervolgens weder als deze zich omdraait*).

Tiende Tooneel.

REINHARD *alleen*.

Zij neemt van eenen vreemdeling... aanvaardt een

geschenk van eenen onbekende! zij wist dat mijn vermogen mij belette, haar een instrument van zoo veel waarde aan te bieden, dit smart mij! Een geschènk zonder verdiensten ontvangen is, of door belang, of als lokaas der verleiding aangeboden. Eliza! gij, het ideaal, dat ik mij in de droomen der jongelingschap, als mijne geliefde voorstelde, ach! ik zag in u mijne verbeelding verwezenlijkt, en thans! moet ik dan bij alle mijne rampen nog de kwellingen eener hopelooze liefde gevoelen? (*hij werpt zich, met het gelaat in zijne zakdoek verborgen, in eenen armstoel*).

Elfde Tooneel.

ELMOND, REINHARD.

ELMOND, (*komt uit zijne kamer*).

Nu! waar blijft hij dan? ah! ah! zijt gij daar mijnheer! duivels, kameraad, gij laat lang op u wachten! verbeeld u, een heerlijk *quarré* van eenige flesschen *S.t Emilion*, op de hoeken, versterkt door eene halve compagnie champagne, en wij mogen niet aanvallen, geen vuur geven, want *gij* mankeert op het appel: zonder u attaqueren wij niet, want gij weet het, onze eerste *toast* is voor onzen goeden Koning, de tweede onze eeuwigdurende vriendschap, en de derde (*met gevoel*) mijne dankbaarheid aan mijnen edelmoedigen verdediger. (*hij schudt hem de hand*).

REINHARD, (*verstoord*).

Heer kapitein, ik... vergeef mij zoo ik...

ELMOND.

Duizend bommen, wat is dat, ik meende u vrolijk

binnen te geleiden, en uw gelaat is zoo betrokken, als de zon van *Austerlitz*, wat satan is er voorgevallen?

REINHARD.

Ik vraag verschooning, daar ik meende gehoord te hebben, dat er twee vreemdelingen bij u waren, oordeelde ik het noodig u niet te storen.

ELMOND.

Larifari, even of u dan de toegang verboden ware, om dat die twee Oostindiers....

REINHARD.

Juist.

ELMOND.

Het zijn immers geene vreemdelingen voor ons? ha, ha, ha! gij vreesdet voor vreemd garnizoen, neen kameraad, de een is de broeder van jufvrouw Storm, welke twintig jaren op Java heeft gecantonneerd.

REINHARD.

Sedert twintig jaren op Java, de broeder van jufvrouw Storm? zoude hij ook... neen, ik heb immers zelf geschreven, (*verheugd*) de broeder van jufvrouw Storm! hemel, ik dank u.

ELMOND.

Ja, een paar edele menschen, zij verlangen u te zien: gij waart er niet, toen heb ik u geprezen, en hunne harten zijn voor u geopend, als het mijne.

REINHARD.

ô Mijn edel vriend! kunt gij het mij vergeven, ik heb u miskend, ik heb Eliza....

ELMOND.

Stil, stil, ik merk het, die *saduceër* hier uit het huis, heeft u als een nieuwtje verteld, dat de rijke

Oostindiers op mijne dochter verliefd waren, haar eene piano geschonken hadden, enz., met de noodige kleuren.

REINHARD.

Juist, juist, ô mijn goede vader!

ELMOND, (*lagchende*).

Ha, ha, ha! wees gerust kamaraad, gij hebt niets te vreezen; onder ons, het zijn een paar oude gedienden; ha, ha, ha, onder *Hymens* vaandel kunnen zij de pas niet meer houden; doch ernstig gesproken, gij bemint Eliza? antwoord ja of neen.

REINHARD.

Ja, ja, ik aanbid haar, en ik zal mij de gelukkigste sterveling rekenen, indien....

ELMOND.

Ik heb het reeds lang gemerkt, zij is u ook hartelijk genegen; ik bemin de rondborstigheid en kan dezelve niet altijd met de zoogenaamde wellevendheid overeenbrengen, anders zou ik schroomen zulks te uiten.

REINHARD.

Hoe gelukkig maakt gij mij door deze bekentenis! Ik kan dan op wederliefde hopen? ja, mijn vader! Eliza is de vrouw van mijn hart, *zonder* haar is deze wereld voor mij eene woestijn.

ELMOND.

En *met* haar rozenkleurig? nu, nu, wij kennen die verliefde termen: in mijne jeugd heb ik er het mijne aan gedaan, doch om kort te gaan, verhaal mij met weinig woorden de geschiedenis van uw leven, wel te verstaan, indien het geen geheim is; want ik weet, dat uw naam Reinhard, uw beroep advocaat en Hol-

land uw vaderland is; doch, ik wenschte van mijnen schoonzoon meer te weten.

REINHARD.

Hemel! mijn vader, gij wilt....

ELMOND.

Ja, openhartig, men heeft mij gezegd, dat gij éenen vreemden naam voerdet, dat gij een vondeling waart en zoo voorts, welaan, geene geheimhouding! In uwe ziel kan de logen geen verblijf vinden, de opregtheid woont er in, dus....

REINHARD.

Men heeft u de waarheid gezegd: Reinhard is mijn naam niet. Naauwelijks het daglicht aanschouwende, werden mijne ouders mij door den dood ontrukt; een schip, waarop wij ons bevonden, stootte op eene klip, en werd door eenen hevigen storm vernield, een oude matroos, welke in dienst van mijnen vader was, bragt mijne moeder, welke mij in den doodsangst aan hare borst gekneld hield, aan het strand; helaas! zijne edelmoedigheid was vruchteloos, mijne ongelukkige moeder was reeds onder de ijsselijkheden des woedenden storms bezweken.

ELMOND, (*zeer verwonderd*).

Mijn God! jongeling, verder, verder.....

REINHARD.

Men ontdekte nog een teeken van leven in mij: met moeite werd ik aan de armen mijner overledene moeder ontwrongen, de predikant van het naast bij gelegen dorp, een menschenvriend, wien ik naast God alles verschuldigd ben, nam mij tot zich, hij vond behagen in den kleinen schipbreukeling, had

geene kinderen en nam mij als zijnen zoon aan, ik voerde dan ook tot heden *zijnen* naam.

ELMOND.

Reinhard, ja maar verder, ik bid u!...

REINHARD.

Ik beminde hem zoo innig, hij hielp mij bloemen op het graf mijner moeder planten, hij leerde mij voor haar bidden, ik was gelukkig, want ik kon immers mijn ongeluk niet beseffen? Weldra verliet ik hem, om de academische lessen bij te wonen, ik volbragt mijne studien op zijne kosten, ik heb dien edelen sterveling niet weder mogen zien, geene dankbare tranen op zijn zielloos overschot mogen storten; omtrent een jaar geleden, ontving ik de ontzettende tijding van zijnen dood.

ELMOND.

Hij is dood?

REINHARD.

Ik verliet de academie. Gedwongen, mijne verworvene kundigheden tot mijn onderhoud te doen dienen, zette ik mij hier neder als advocaat, en besloot den naam van mijnen onvergetelijken weldoener te behouden.

ELMOND, (*ontroerd*).

En de uwe, de uwe, spoedig, hoe is dan *uw* naam?

REINHARD.

Dezen medaillon en dezen ring, heeft men bij het lijk mijner moeder gevonden, achter het portret vindt gij een papier, dit is mijn doopcedul, mijn naam is Frederik Duins.

ELMOND, (*verheugd rondspringende, en de kleinoodien beschouwende*).

Duins? Duins? Frederik Duins, (*lezende*) waarachtig, hij is het! hij is het, deze ring, deze medaillon, (*hij neemt hem plegtig bij de hand*) jongeling, dank het Opperwezen, u is heden een groot geluk beschoren. (*weder vrolijk*) Duins, Duins, Goddank! nu kan ik toch iets van mijne schuld af doen, kom mijn zoon, kom aan mijn hart, weldra rust gij aan het hart eens vaders!

REINHARD, (*zonder hem te verstaan*).

Mijn vader! maar zeg mij toch om 's hemels wil, de naam van Duins schijnt u zoo te treffen, indien ik...

ELMOND.

Stil, stil, vraag mij niets, ik ben zoo duizelig, of mij een achttien ponder langs de ooren is gewaaid, maar alles zal spoedig ophelderen, ga daar in uwe kamer, en geef mij deze kleinoodien.

REINHARD.

Ik bid u mij te verklaren...

ELMOND.

Ga in uwe kamer, vriendje, gehoorzaam uwen vriend, uw vader verzoekt het u, (*kluchtig gestreng*) gij blijft in arrest tot Eliza u komt ontslaan, en dan, zult gij meer weten.

REINHARD.

Welaan, gij wilt het, ik neem uw arrest aan, de bekoorlijke gevangen bewaarster doet mij sedert drie maanden hare ketenen dragen, en ik streel mij met de hoop, dat zij heden bij mijn ontslag, mijne kluisters zal slaken, (*hij gaat in zijne kamer*).

Twaalfde Tooneel.

ELMOND *alleen.*

Duins, Duins, victoria! oude, ik voer u den verloren zoon in de armen, maar hoe nu? ik kan 'er niet met den stormmarsch op toe loopen, met bedaardheid moet ik er hem op voorbereiden, een zoon, een zuster weder te vinden, welk een gevoel voor een' vader voor een' broeder, duizend bommen, ik ben in geen dertig jaren vrolijker estafette geweest! (*hij stompelt verheugd weg*).

EINDE VAN HET TWEEDE BEDRIJF.

DERDE BEDRYF.

De kamer van Reinhard, ter zijde eene boekenkas, waarop de borstbeelden van eenige wijsgeeren, voor dezelve eene schrijftafel, voorzien van boeken, papieren, enz., aan de andere zijde een schilders-ezel, en een muzijk lessenaar, waarbij muzijk-papier, eene fluit, eene guitarre; ter regterzijde van den aanschouwer op het derde scherm, een kabinet, de ingang tot deze kamer is eene open-slaande deur in het achterdoek.

Eerste Tooneel.

GRIPPON, HALLINI, *men komt de midden deur voorzigtig openen, en Grippon en Hallini treden sluipsgewijze binnen, overal voorzigtig rondziende, Grippon sluit de deur wederom van binnen.*

GRIPPON.

Wees gerust, hier kan ons niemand hooren, hij is bij den kapitein: waarschijnelijk zijn zij nu allen bij elkanderen, en als wij ons aan dit venster plaatsen, zien wij in de kamer van dien ijzervreter, en wij kunnen alles hooren zonder dat zij ons bemerken.

HALLINI.

Maar, als hij ons eens op zijne kamer betrapte?

GRIPPON.

Dat kan hij niet, de kamer is van binnen gesloten. Door middel mijner loopers, kan ik al de vertrekken in dit huis openen, en als de bewoners 'er niet zijn, maak ik 'er van tijd tot tijd gebruik van, om te zien

of alles wel in orde is: maar gij zegt dus, dat die twee heeren ...

HALLINI.

Columbiaansche spionnen zijn, zulks is mij in vertrouwen verzekerd.

GRIPPON.

Is het mogelijk! zijn zij daarom zoo geheim, ja, ik heb het wel gedacht, dat 'er iets achter stak, (*hij gaat naar het venster*).

HALLINI.

Het zijn een paar zonderlinge *êtres*.

GRIPPON (*door het venster ziende*).

Ha! nu zijn zij bezig, de kapitein zwaait met zijne kruk; Eliza ligt in de armen van den ouden Oostindienvaarder, nu omhelst hij jufvrouw Storm, zacht! zij spreken van geld, van een kasteel, maar... ik zie den advocaat niet.

HALLINI, (*de muzijk beschouwende*).

Ei, *la musique, voyons*, waarschijnelijk *di tanti palpiti*, van Rossini, (*hij leest de muzijk*) neen, *wapenzang der Grieken, mon Dieu! que c'est plat!*

GRIPPON.

Zij dampen zoo geweldig met hunne pijpen, dat ik niets meer onderscheiden kan.

HALLINI.

Als zij aan tafel zijn, zullen wij hen beter kunnen verstaan, 'er is mij important veel aangelegen, om te weten, wat eigenlijk hun plan is: mogelijk eene *conspiratie*, nu, laat ons luisteren! De kamerheer *Dousey*, welke zoo verschrikkelijk op dien advocaat is verbeten, omdat hij de oorzaak is, dat zijn excellentie het proces

tegen die officiers weduwe heeft verloren, en zijnen adelijken naam *à la risée du public* heeft geëxponeerd, zal ieder belangrijk nieuws met goud betalen.

GRIPPON.

Even als ik, mijn lieve vriend! even als ik. Gij weet dat ik dezen en genen wel eens een sommetje voorschiet. Nu heb ik eene zekere weduwe geld geleend op eene acte, en hij heeft zich waarachtig in het hoofd gesteld, mij arm man te benadeelen en die weduwe tegen mij op te ruijen, om mijne pretentie te vernietigen, het is om razend te worden.

(Hier komt Reinhard uit het kabinetje, en is verwonderd hen in zijn kamer te zien, hij blijft op den achtergrond staan.

HALLINI.

Maar dat hij voorzigtig zij! de kamerheer is een personnage, die veel influentie bezit, en dezen modernen *Beaumont* wel eens op de vingers kan kloppen.

GRIPPON.

ô! Ik wenschte dat zijne excellentie hem naar Siberien liet vervoeren; eenige honderden knotslagen zouden hem gedwee maken, want het is een gevaarlijk mensch.

HALLINI.

Un chicaneur!

GRIPPON.

Een verwaande pedant, een Carbonari!

HALLINI.

Un parvenu, un persiffleur!

GRIPPON.

Een mensch vol liberale principes, in Spanje werd hij zeker opgehangen.

HALLINI.

En dan heeft het den schijn of hij gratis procedeert, terwijl hij te gelijk met het proces van den vader de onschuld van de dochter wint, en de oude voert hem, tot loon zijner verdediging, de smachtende Eliza in de armen... ha, ha, ha, ha, dit noem ik toch een zeer aardig honorarium, ha, ha!

Tweede Tooneel.

REINHARD (*treedt tusschen hun beiden*).

HALLINI (*vervolgende*).

Ah! *ciel, le voila!*

GRIPPON (*verstijfd van schrik*).

Ah! wat zie ik?

REINHARD, (*zeer bedaard*).

Ik dank u voor de lofrede, welke gijlieden daar even over mij hebt gehouden: welaan mijnheer Hallini, lach nu, doch herinner u de spreuk: *hij lacht wel, die het laatste lacht.* Hoe! beiden staan als versteend, niemand antwoordt mij? Hoewel ik zeer verwonderd ben, de heeren in eene afgeslotene kamer te zien, kan ik toch niet gelooven, dat gijlieden met oneerlijke inzigten, (hetwelk toch gewoonlijk het doel is van hem, die in eens anders kamer sluipt), hier zijt gekomen.

GRIPPON, (*verschrikt*).

God beware mij!

HALLINI.

Je vous assure...

REINHARD.

Het is wel, ... dan doet het mij leed de heeren gestoord te hebben.

GRIPPON.

Wij meenden ....

HALLINI.

Wij geloofden dat ....

REINHARD, (*welke alle moeite heeft om zijne verontwaardiging te verbergen*).
ik reeds bij den kapitein was, niet waar? en uwe nieuwsgierigheid voerde u hier heen, om door dit venster ons te bespieden; maar, daar ik toch iets met de heeren te verhandelen heb, zoo is het mij aangenaam u hier te ontmoeten: welaän, (*hij geeft hun stoelen*) zet u!

HALLINI.

Neen, vergeef mij, ik ben gepresseerd.

GRIPPON.

Ik verzeker u dat ....

REINHARD.

ô! Maak toch geene complimenten, zet u, wij hebben spoedig gedaan, ik zal met u beginnen Grippon.

GRIPPON.

Ik hoop toch niet, dat ik reden zal gegeven hebben om ....

REINHARD.

Stil, geen woord, (*hij gaat langzaam naar zijne schrijftafel, neemt het wetboek en geeft het aan Grippon, welke hetzelve bevend aanneemt*) sla uwe oogen in dit wetboek en lees overluid.

GRIPPON, (*bevend*).

Maar geloof mij ....

REINHARD.

Lees, lees, zeg ik u, de artikelen 406 en 411 van het lijfstraffelijk wetboek. Zie, ik heb 'er juist een vouwtje bijgelegd, welaan, lees dan toch de tweede sectie, paragraaf 2 en 3.

GRIPPON, (*bevend lezende*).

« Al die geen, welke misbruik zal hebben gemaakt van de behoefte, zwakheid of hartstogten van minderjarigen, om hen tot hun nadeel, obligatien, kwitantien of andere stukken te laten onderteekenen, of... zal..., zal...»

REINHARD.

Lees verder.

GRIPPON, (*angstig en bevend*).

« Zal gestraft worden met gevangenis, twee jaren... vervallen verklaring van burgerregt, en» ... (*hij laat het boek vallen*) hemel!

REINHARD.

Lees ook artikel 411, ellendige! hebt gij uw vonnis gelezen? uwe vuige woekerzucht, welke gij zoo lang door het masker der huichelarij bedektet, zal eindelijk hare verdiende straf ontvangen. Uwe roofzuchtige ziel verblijdde zich reeds in het vermeerderen van uw vermogen, door het erfdeel van eene ongelukkige weduwe en zes schamele weezen, doch het behaagt mij te gelooven, dat alle gevoel van menschelijkheid nog niet in u verdoofd is. Ziehier eene lijst van kostbaarheden, welke eenige personen, door den nood gedwongen, aan u voor een gering voorschot moesten verpanden, welk voorschot gij met tiendubbelen interest terug vordert.

GRIPPON (*in de grootste verslagenheid*).

Mijnheer ik bid u! ik zal....

REINHARD.

Gij ziet het, ik kan mijne aanklagt door onwederlegbare bewijzen staven, doch uwe jaren wederhouden mij om u aan de gestrengheid der wetten over te leveren; zie hier een papier, teeken dit oogenblikkelijk, gij verbindt u tot de teruggave der goederen en doet afstand van het schandelijke regt, dat gij op het vermogen der weduwe meendet verkregen te hebben.

GRIPPON.

En mijn geld, om Godswil, mijnheer, mijn geld, bedenk toch....

REINHARD.

Uw geld zal u geworden, namelijk dat, wat gij voorgeschoten hebt; ik heb last, u hetzelve te overhandigen.

GRIPPON.

Maar waarom wilt gij ....

REINHARD.

Teeken, zeg ik u, of morgen ligt deze aanklagt op de schrijftafel van den procureur des konings.

GRIPPON, (*zijne oogen op het procesverbaal slaande*).

Ach! wat moet een mensch al niet uitstaan! (*hij gaat naar de schrijftafel en teekent bevend*).

REINHARD.

Verwijder u thans, morgen zullen wij uwe rekening vereffenen.

GRIPPON.

Ach lieve hemel, bedenk toch....

REINHARD.

Verwijder u! (*hij wijst hem de deur*).

GRIPPON.

Maar daar ik nu afstand gedaan heb, is het immers billijk, dat ik mijn geld wederbekom.

HALLINI.

Welk eene *scène!* het is niet moeijelijk een man van jaren te verschrikken, maar mij zou men zoo ligt niet *intimideren*, ware ik in het geval, ik zoude....

REINHARD, (*geleidt Grippon zeer bedaard naar de deur, keert vervolgens terug en plaatst zich bij Hallini*).

Derde Tooneel.

REINHARD, HALLINI.

REINHARD.

Wel nu, wat zoudt *gij* mijnheer Hallini?...

HALLINI.

Mij over zulk eene beleediging wreeken, ja, mijnheer, dat zoude ik.

REINHARD, (*zeer bedaard*).

Ei mijnheer, gij wordt driftig, gij spreekt op eenen toon....

HALLINI, (*stoutmoedig wordende*).

Ja, *mon petit avocat*, ik spreek op eenen toon, dien ik zal *maintineren*, en zoo u die toon te hoog voorkomt, dan....

REINHARD.

Ja, *professeur de musique*, uw toon komt mij waarlijk te hoog voor, en daar het *crescendo* van denzelven mij hatelijk in de ooren klinkt, zult gij mij wel toestaan, (*hij krijgt uit de lade van zijne schrijftafel*

een koppel pistolen, die hij Hallini toont) er deze *sourdine* op te plaatsen.

HALLINI, (*met schrik terug wijkende*).

Wat, wat, pistolen? *ô ciel!*

REINHARD.

Welaan, begeven wij ons naar het bosch, wij zullen in dit huis geen opschudding maken.

HALLINI.

Ik met u vechten, mijn God! ik, die nooit u iets in den weg leide; nog dezen morgen, bij de freule *Halbaum*, prees ik uw vernuft, uwe belangloosheid, en zeide ....

REINHARD.

Ik bekreun mij weinig aan hetgeen gij dezen morgen van mij gezegd hebt; ik heb gehoord wat gij daar even van mij zeidet, en hiervoor zullen wij kogels wisselen; schaamt gij u niet, om op eene schandelijke wijze in de geslotene kamer van een' ander' te dringen?

HALLINI.

Maar het was de heer Grippon die mij verzocht, met de beste intentie der wereld.

REINHARD.

Al genoeg gesnapt, zonder omstandigheden, (*hij reikt hem een pistool*) volg mij.

HALLINI.

Maar lieve God! wees toch zoo driftig niet, zou mij ook mogelijk een woord ontsnapt zijn? 'er heerscht zeker een misverstand, een *qui pro quo*, en dit zou mij uwe vriendschap doen verliezen; neen, uwe propositie is mij al te *martial*, ik stel te veel prijs op uwe hoogachting, dan dat ik in staat zoude zijn, iets ten

uwen nadeele te uiten, *bien au contraire*, ik prijs u overal, nog laatst bij den president *Steinner*, 'er werd over u gesproken, een ieder roemde de *éloquence* waarmede ik uwen lof vermeldde.

REINHARD.

Dus denkt gij de zottigheden, welke gij daar even van mij gezegd hebt, door lage pluimstrijkerij goed te maken? neen, mijnheer, de lof welken gij mij toezwaait, is zelfs eene beleediging voor mij, gij volgt mij, of ik zal uw schandelijk gedrag openlijk bekend maken.

HALLINI.

Mais, mon cher! laat u dan toch gezeggen, dat ik u geen reden van misnoegen gegeven heb; er is mij een woord ontsnapt, *ne le tirez pas en conséquence*, ik verzeker u, dat ik u hartelijk genegen ben. Toen gij binnen kwaamt, lachte ik om de zonderlinge veronderstellingen, die men maakte over zekere zaken, *voilà la cause de mon hilarité*, kom aan, laat ons deze *querelle* met eene flesch *œuil de perdrix* afspoelen.

REINHARD, (*gramstorig*).

Ik zie het klaar, ik heb u te veel eer bewezen, door u een man van eer te gelooven: verwijder u dus, laaghartige, eer ik van mijn huisregt gebruik maak en u het venster uitsmijt.

HALLINI.

Mon Dieu! quel emportement! welaan, ik zal mij verwijderen en u tijd van bedaren geven, wij hebben heden avond eene brillante *soireé musicale*, men zal er *le Siège de Corinthe van Rossini* executeeren, ik

meende u juist eene entrée aan te bieden; *mais vous êtes en mauvaise humeur; adieu, mon cher! adieu.* (*hij huppelt zingende weg*).

Vierde Tooneel.

REINHARD, *alleen.*

Zijne eer van eenen zot terug te vorderen, en goud uit het arcanum der alchymisten te trekken, is dezelfde zaak; deze spot 'er mede zonder die te kennen en gene belooft u hetzelve, zonder het te geven. Ik hoor iemand hier heen komen, hemel! het hart klopt mij, zoude het Eliza zijn, ik hoop niet dat zij iets gehoord zal hebben,

Vijfde Tooneel.

REINHARD, ELIZA (*bevallig, doch niet prachtig gekleed*).

ELIZA, (*binnen huppelende*).

Ha, ha! mijnheer de wijsgeer! waarschijnelijk verras ik u weder in regtsgeleerde bespiegelingen.

REINHARD.

Vergeef mij, beminnelijke Eliza, een jong advocaat sluit zijn *corpus juris*, en opent zijn hart voor een paar schoone oogen.

ELIZA.

Ei, ei! eene gallanterie, nu, daar was ik niet op voorbereid; maar gij ziet er zoo betrokken uit, of gij een vraagstuk van *Euclides* moest oplossen, wat deert u?

REINHARD.

ô! Niets, niets, lieve Eliza, een onaangenaam bezoek, beroepspligten hebben mij voor eenen oogenblik mijne opgeruimdheid benomen; doch thans ben ik weer geheel vrolijk, even als de zon in de lente het veldbloempje verkwikt, even zoo geeft uwe tegenwoordigheid mij de vreugde weder.

ELIZA.

Nu, dit compliment kan er door, vermoedelijk weet gij de reden van mijn bezoek? mijn vader heeft mij gezegd, dat ik u bekend moest maken....

REINHARD.

Dat mijn arrest opgeheven is?

ELIZA.

Juist, en dat gij u gereed moest houden op eene visite van die twee vreemdelingen; ò! dat zijn een paar regt goede menschen.

REINHARD.

Waarlijk, ofschoon ik de reden van hun bezoek niet kan doorgronden, is het mij echter welkom; want uw vader zal hen vergezellen.

ELIZA.

Ook mevrouw Blumfeld.

REINHARD.

Mevrouw Blumfeld?

ELIZA.

ô Ja, mevrouw Blumfeld, anders gezegd jufvrouw Storm, mijne brave voedstermoeder, zal haren broeder vergezellen.

REINHARD.

Die achtenswaardige menschen zullen mij van harten welkom zijn, uw vader heeft mij reeds gezegd....

ELIZA.

Ook moest ik u dezen ring, benevens dit portret, overhandigen.

REINHARD.

Beminnelijke vriendin, dit portret neem ik terug, het is de beeldtenis mijner geliefde moeder, maar deze ring....

ELIZA.

Welnu, deze ring?...

REINHARD.

Bid ik u van mij aan te nemen.

ELIZA.

Hoe! deze schoone diamant?...

REINHARD.

Zal aan den vinger mijner geliefde heerlijker schitteren; ja, aanbiddelijk meisje, waartoe u langer een geheim te verbergen, dat mijn hart u reeds lang heeft geopenbaard? Met verrukking klopt mij het hart, als ik u slechts hoor: de hemel alleen, weet hoe innig, hoe teeder ik u bemin; wanneer ik eenzaam op mijne kamer, onder folianten en pleitmemorien begraven zit, en onverwacht eene groote E moet schrijven, dan zweeft mij uw beeld voor den geest; lees ik in een nieuwspapier, dat ergens een vorst den troon beklommen heeft, dan stel ik mij in zijne plaats en denk, hoe arm ik dan nog zonder u zoude zijn.

ELIZA.

En zoo voorts; eene liefdesverklaring in *optima forma.*

REINHARD.

Zonder u is er voor mij geen geluk op aarde, met u

zal mijn lot benijdenswaardig zijn, ik bezit geene schatten, maar een liefdevol getrouw hart, dit is de rijkdom der liefde, en mijne arbeidsaamheid kan in onze behoefte voorzien.

ELIZA.

Hoor, hoor, hoe die advocaat snappen kan, waarlijk, tot nu toe dacht ik, dat gij slechts het Romeinsche regt doorbladerdet, maar nu hoor ik, dat gij de romans van *d'Arlincourt* leest.

REINHARD.

Of het in de romans van *d'Arlincourt* staat, is mij onbewust, maar dat het onuitwischbaar in mijn hart staat, is zeker.

ELIZA.

Jammer, dat de bril, om in de harten der mannen te lezen, zoo moeijelijk te verkrijgen is.

REINHARD.

ô Neen! wanneer de glazen door de liefde geslepen zijn.

ELIZA.

Lieve hemel! neen, de glazen, door de liefde geslepen, doen ons de gebreken der mannen niet opmerken, doch stellen hunne minste goede hoedanigheid in het bekoorlijkst daglicht.

REINHARD, (*verheugd*).

En zoo hebt gij mij beschouwd?

ELIZA.

Deze gevolgtrekking is niet ontbloot van eigenliefde.

REINHARD.

Lieve Eliza, gij martelt mij als een kind zijne tor, welke hij aan eenen zijdendraad laat rondfladderen.

ELIZA.

Tot rondfladderen zijt gij mannen geboren, en gij wilt u tegen uwe bestemming verzetten?

REINHARD.

ô Neen, indien ik slechts de hoop kan voeden....

ELIZA, (*spotachtig*).

Mij op uwe beurt te martelen, niet waar?

REINHARD.

Zoo gij bemind worden eene marteling gelieft te noemen.

ELIZA.

Hoor mijnheer Reinhard, gij zijt zeker een goed mensch, en (*met het lint van hare ceintuur spelende*) ik mag u zeer gaarne lijden, maar op dezen oogenblik eener liefdensverklaring, weet men waarlijk niet wat men met ulieden moet aanvangen; gij zijt zinneloos.

REINHARD.

Welnu, beminnelijke plaaggeest, geef mij mijn verstand weder.

ELIZA.

ô! Dat vooral niet, wij meisjes doen de mannen gaarne het hoofd draaijen, om dat 'er niets in de wereld vervelender voor ons is, dan een zeer verstandige hooggeleerde echtgenoot.

REINHARD, (*hij knielt voor haar neder*).

Lieve Eliza!

ELIZA, (*hem teeder aanziende*).

Nu ja, dat ontbrak 'er juist nog aan.

REINHARD.

Met een enkel woord kunt gij mij onuitsprekelijk gelukkig maken.

ELIZA, (*schalkachtig*).

Welnu, dit tooverwoord?...

REINHARD, (*opstaande*).

Ik bemin u! kan ik op wederliefde hopen? antwoord!

ELIZA, (*zich aan zijne borst vleijende*).

Ja!

REINHARD, (*haar omarmende*).

Liefde, eeuwige trouwe liefde, zweer ik u, aanbiddelijk meisje!

Zesde Tooneel.

De vorigen, ELMOND, Mevrouw BLUMFELD.

ELMOND, (*vrolijk*).

Halt, halt daar, (*tegen mevrouw Blumfeld*), zij zijn waarachtig al aan de preliminaires, (*tegen Reinhard en Eliza*), herstelt u, herstelt u, er is geen kwaad bij.

ELIZA.

Lieve vader!

REINHARD.

Vergeef heer kapitein, ik....

ELMOND.

Bah, bah! er valt niets te vergeven, verliefden doen alles met de gezwinde manœuvre, ik weet het vriendje, ik weet het bij ondervinding.

Mevrouw BLUMFELD.

Uwe inzigten, mijnheer Reinhard, zijn ons bekend: bloos dus niet over eene neiging, die (*zacht tegen den kapitein*), hemel! ja, nooit heb ik hem zoo oplettend beschouwd, hoe treffend gelijkt hij mijnen broeder, hij is het, 'er is geen twijfel aan.

ELMOND.

Matig uwe ontroering.

REINHARD, (*getroffen door de ontroering van mevrouw Blumfeld*).

Mevrouw! waartoe deze ontroering? ik bemin, ik aanbid Eliza, 'er is, hoop ik, toch niets strafbaars in gelegen, dat wij ....

MEVROUW BLUMFELD, (*hem invallende*).

ô Neen, neen mijnheer, indien de kapitein u het geluk van zijn eenig kind toebetrouwt, zal hij geene te leurstelling ondervinden; gij zult Eliza gelukkig maken, dit waarborgt mij uw edel hart, dit is dus geenzins de reden mijner ontroering; doch uwe treffende gelijkenis met een' persoon die mij dierbaar is, en die ik, na eene twintigjarige afwezigheid, aan mijn hart heb mogen drukken, verwekt in mijne ziel de aangenaamste denkbeelden.

REINHARD.

Uw broeder?

MEVROUW BLUMFELD.

Ja, mijn eenigste geliefde broeder!

ELMOND.

Welke voor twintig jaren naar Batavia vertrok.

REINHARD, (*verwonderd*).

Voor twintig jaren? hemel!

ELIZA.

Wat deert u? gij verbleekt.

REINHARD.

ô Niets, niets, lieve Eliza, voor twintig jaren mevrouw: vervolg, ik bid u.

Mevrouw Blumfeld.

Voor twintig jaren, verliet hij met zijne echtgenoot en zoon zijne geboorteplaats, om zich naar Java te begeven.

Reinhard, (*bevend*).

En . . . het schip. : . .

Mevrouw Blumfeld.

Verging, door het stooten op eene zandbank bij Egmond, den achttienden october 1804.

Reinhard, (*als boven*).

ô Hemel! den achttienden october, zijn vrouw, zijn zoon? om Godswil, mevrouw; vervolg, ontkwam uw broeder? werd hij gered?

Mevrouw Blumfeld.

Hij werd gered, maar zijne vrouw en zoon vonden hun graf in de golven.

Reinhard.

Zijne vrouw en zoon verdronken, hij werd gered, hij leeft, zijn naam, mevrouw, zijn naam, ô! heb medelijden, ook ik beween eenen vader, mijne moeder ligt op Egmond begraven. Zie mij aan uwe voeten, los mij dit verschrikkelijk raadsel op, heeft uw broeder mijnen vader gekend, of is. . . . Ja, de stem der natuur doet zich reeds in mijn hart hooren, ik zie het, de verrukking die uit uwe oogenstraalt, de vreugde tranen, die in dezelve blinken, bevestigen mij dat, ik niet geheel ouderloos ben; deze medaillon, waarin mijn doopcedel, door de hand van mijnen vader geschreven, besloten is, ontnam men het lijk mijner moeder, lees, lees mevrouw!

Mevrouw Blumfeld, (*welke de medaillon beven geopend heeft en het papier leest*).

Elmond, Eliza, hij is het! jongeling, Lodewijk Duins is uw vader; hij leeft en ik ben zijne zuster.

Reinhard, (*in verrukking*).

ô Mijn God! ja, ja, Lodewijk Duins is mijn vader; hij leeft? ik ben niet ouderloos. Heer kapitein, Eliza ik heb eenen vader; ô vergiffenis, dierbare tante, dat ik u vergat, (*hij omhelst haar*), dierbare zuster van mijnen vader. Ja, ik voel het aan het kloppen onzer harten, hetzelfde bloed stroomt ons door de aderen.

Mevrouw Blumfeld.

Dierbare neef, is het wel mogelijk, het komt mij alles als een droom voor? Van daar die onwederstaanbare neiging, om in uwe tegenwoordigheid te zijn. hoorde ik u zingen, dan welde de gedachte in mij op: ook zóó zong mijn geliefde broeder. Hoorde ik u de zaak der onschuld verdedigen, dan dacht ik: ook zóó sprak Lodewijk; ach! op uwe aannadering gevoelde ik altijd eene zekere ontroering, die mijne ziel met zachten weemoed vervulde..

Elmond.

Dat was de stem des bloeds; dezelve spreekt nooit te vergeefs, als tot harten, die het cuiras van hovaardij, eerzucht of liefdeloosheid hebben aangegord..

Reinhard.

Hoe wonderlijk is mij alles! het is, of mij de roepstem van den engel der vreugde in de ooren klonk: ik heb een' vader, eene tweede moeder, welk een onbekend gevoel maakt zich van mijne ziel meester, hoe streelend klinkt deze naam! ô Mijn vader, nooit heb ik

gezien, nimmer heeft uwe hand den opwassenden jongeling gezegend; doch mijn hart zal u op den eersten aanblik herkennen. Kom lieve tante, geleid mij tot hem, ik moet hem zien: even als een blindgeboren, welke eene gezigtkundige operatie moet ondergaan, en met een smachtend verlangen de weldadige zonnestralen te gemoet ziet, even zoo verlang ik naar den zegen mijns vaders.

Mevrouw Blumfeld.

Niet te schielijk, lieve neef, laat ons met bedaardheid te werk gaan, de plotselijke vreugde heeft dikwijls dodelijke gevolgen, bedwing uw ongeduld uit liefde voor uwen vader, uwe tweede moeder verzoekt het u.

Reinhard (*hare hand kussende*).

ô Mijne goede tante! . . .

Eliza.

Ja, mijn vriend! volg den raad van mevrouw, de heer Duins, wiens gezondheid onder eene verzengende luchtstreek veel heeft geleden, zoude mogelijk onder de aandoening bezwijken,

Reinhard.

Mijne geliefde. . . . (*hij drukt haar de hand*).

Elmond (*buiten het venster ziende*).

Zij rukken op, zii avanceren, spoedig, spoedig, gij lieden vat post in dit kabinet, en blijft daar, *en embuscade*, tot ik de troepen verkend heb, dan kom ik u aflossen, en wanneer ik dan het terrein van zijn hart geprepareerd heb, dan rukken wij met geslotene colonnes op, wij deploijeren en de overwinning is ons; welaan, gehoorzaamt, hier in. (*op het kabinet wijzende*).

ELIZA.

Maar lieve vader . . . ?

ELMOND (*op eene militaire toon*).

Subordinatie! (*zonder hen aan te zien, met zijn kruk commanderende*) ingerukt, marsch! (*Reinhard geeft de hand aan mevrouw Blumfeld en aan Eliza, en geleidt haar in het kabinet*).

Zevende Tooneel.

ELMOND *alleen*.

Verwonderlijk, die jonge man, wiens openhartig gelaat mij op den eersten aanblik beviel; wiens edelmoedige inborst geheel mijne achting heeft gewonnen, vindt hier eenen vader weder, dien hij waande dat niet meer bestond; de weduwe mijns vriends, die mijne Eliza tot moeder verstrekte, vindt haren broeder: maar stil, zij komen, (*er wordt aan de deur geklopt*) komt maar binnen. (*hij opent hun de deur*).

Achtste Tooneel.

ELMOND, DUINS, LINDMAN.

DUINS.

Hoe kapitein, gij hier alleen? wij meenden. . . .

ELMOND.

Mij in gezelschap te zien? neen mijnheer, ik ben belast met de honneurs.

DUINS.

Ik brand van verlangen, om met uwen jongen

vriend kennis te maken, alles stemt over een, om hem als een regtschapen mensch te doen kennen.

ELMOND (*met vuur*).

Ja, dat is hij waarachtig.

DUINS.

De wijze, waarop gij van hem spreekt, verzekert mij, dat het de moeite waard is, hem te leeren kennen.

ELMOND.

Bij de welsprekendheid van eenen *Dupin*, voegt hij de edelste belangloosheid, en bij eenen zachten inborst, een standvastig mannelijk karacter: heil den vader, die op zulk eenen zoon kan roemen!

DUINS (*met vuur*).

Ja, driewerf heil, die zijne jongelings jaren in zulk eenen zoon ziet verlevendigen! Hoe oud is hij?

ELMOD.

Vijf-en-twintig jaren.

DUINS (*aangedaan*).

Juist, juist, ook zoo oud zoude nu mijn Frederik zijn, indien hij leefde. . . .

ELMOND.

Zijt gij dan zoo stellig van zijnen dood verzekerd?

DUINS (*met eene zucht*).

Helaas!

LINDMAN.

Sedert twee-en-twintig jaren hebben wij geene pogingen onbeproefd gelaten, om eenige berigten omtrent het lot van dit kind in te winnen: een oude matroos zeide ons, dat hij het zelve levend aanwal had gebragt, dat hij de moeder. . . .

DUINS.

Houdt op Lindman, gij verscheurt mij het hart!

LINDMAN.

Vergeef het mij vriend, dat ik deze smartelijke snaar aanroer.

ELMOND.

Gij zijt dus nog niet ten volle overtuigd, dat hij dood is?

DUINS.

Achttien jaren lang overal onderzoek gedaan, in alle nieuwspapieren belooningen gesteld voor hem, die mij de geringste inlichtingen omtrent het lot van mijn kind konde geven, alles vruchteloos.

ELMODN.

En echter is het niet onmogelijk, dat gij hem wedervindt.

DUINS (*verrukt*).

Hem wedervinden! (*troosteloos glimlagchende, terwijl hij Elmond de hand schudt*), neen, vriend! (*diep zuchtende*) ik heb geen zoon meer; (*opgeruimder*) doch ik wil niet morren, de hemel heeft mij heden zoo veel vreugde geschonken, eene geliefde zuster en eenen broederlijken vriend; maar mijn kind, mijnen Frederik hier beneden nog weder te zien..., neen, die hoop is voor mij vervlogen.

(*Eliza zingt uit het kabinet met de guiturre, de twee laatste regels van het couplet, uit het tweede bedrijf*).

Zoete hoop! wie kent uw' waarde?
Het graf is zelfs uw' eindpaal niet.

Hemel! weder deze tooverachtige woorden.

ELMOND.

Het is mijne dochter; zij zingt uw geliefkoosd lied.

DUINS.

Het lied der hoop! (*toen van gesprek veranderende*) maar van welke familie is die jonge advocaat? is hij een Nederlander? leven zijne ouders of bloedverwanten nog? of is hij een wees?

ELMOND.

Hij is in Holland geboren, hij gelooft dat zijne ouders niet meer leven.

DUINS (*met belangstelling*).

Hij gelooft, dat zijne ouders niet meer leven?

ELMOND.

Hij heeft ten minste dezelve nooit gekend: een predikant heeft hem tot zich genomen, toen hij nog zeer jong was, en hem eene uitmuntende opvoeding gegeven.

DUINS (*meer en meer met belangstelling*).

En, zijn er geene bewijzen van zijne geboorte, heeft hij nooit van zijne ouders hooren spreken?

ELMOND.

Vergeef het mij vriend, ik kan u daar niets meer van zeggen, hij zal u zelf daar beter over kunnen inlichten, gij zult hem zien en spreken.

DUINS.

Mijn hart klopt zoo geweldig, het is of mij iets buitengewoons moet overkomen.

ELMOND (*met blijde trotschheid*).

Wees gerust, er moet zeker iets buitengewoons gebeuren; verbeeld u, welk een genoegen, Reinhard wordt mijn schoonzoon.

DUINS.

Uw Schoonzoon? hij bemint Eliza?

ELMOND.

Ja, verbeeld u nu eens, dat (vergeef het mij vriend, gij moet getuige bij dit huwelijk zijn), verbeeld u nu eens, dat uw zoon, uw Frederik voor u stond, en met zijne bruid om uwen zegen smeekte...

DUINS (*in vervoering, of hij de handen naar iemand uitstak*).

Mijn zoon! mijn Frederik! kom, kom aan mijn hart!

ELMOND (*voortvarende*).

Dat hij geknield, zijne oogen, waarin tranen van dankbare kinderliefde schitteren, tot u ophief, en stamelend uitriep; vader! zegen uwen zoon.

DUINS (*als voren, zijne handen uitstrekkende, als of hij iemand zegent*).

God zegene u, mijn zoon!

ELMOND (*als voren*).

Dat hij zich met verrukking aan uw hart wierp.

DUINS (*als voren, met geestvervoering*).

Mijn zoon aan mijn hart? (*als uit eene droom ontwakende*) God! mensch, gij maakt mij ijlhoofdig.

ELMOND (*met vuur*).

Neen, neen, ik wil uwe wanhoop beschamen. Wapen u met bedaardheid en zielskracht, ik zal eene batterij op uw hart plaatsen, die met het schrootvuur der vreugde er de droefgeestigheid uit zal verdrijven. (*hij gaat naar den schilders ezel*) Ziehier de beeldtenis van de moeder van mijnen aanstaanden schoonzoon, hij heeft dezelve vervaardigd naar eenen medaillon, (*klimmende belangstelling van Duins*) naar eenen medaillon, dien men deze ongelukkige vrouw, den achttienden october 1804, bij Egmond....

DUINS (*hevig ontroerd*).

Wat is dat, om 's hemels wil, een medaillon, martel mij niet langer.

ELMOND.

Welaan, zie, (*hij schuift het groene gordijn weg, dat het schilderij bedekte, een schoon vrouwenbeeld is zigtbaar*) dit was zijne moeder.

DUINS (*vestigt zijne oogen op het schilderij, ontstelt hevig, strekt zijne handen naar het schilderij uit, en blijft eenige minuten in eene aandoenlijke houding op hetzelve staren*).

Ah hemel! hemel! het zijn hare trekken. Amalia, aangebedene vrouw, (*hij knielt voor de beeldtenis*) gij zijt het, het is uw vriendelijk oog, uw engelen blik, ook zoo beschouwdet gij mij, toen gij onzen Frederik voor het eerst in de armen naamt.

Negende Tooneel.

(*Elmond gaat naar het kabinet en komt met Reinhard aan de hand terug, mevrouw Blumfeld en Eliza volgen, Reinhard beschouwt met tranen in de oogen en gevouwen' handen den knielende*).

Verheerlijkte engel, hoe druktet gij den nieuw geborene met moederliefde aan het hart, terwijl gij uitriept: Lodewijk, zegen onzen zoon! waar is hij? waar is mijn zoon? hij leeft, God! hij leeft. . .

REINHARD (*in de hevigste gemoedsbeweging, werpt zich aan de voeten van Duins*).

Mijn vader! zie hem aan uwe voeten, zegen uwen zoon!

DUINS (*in het hoogstegevoel der vaderlijke teederheid*).

Gij, gij mijn zoon? God! ja, ja (*hij heft hem op*) gij zijt het, gij zijt mijn zoon, mijn dierbare zoon.

FREDERIK (*in de armen zijns vaders*).

Mijn vader!

(*De vorigen beschouwen met aandoening deze groep*).

DUINS.

Zoon Frederik, hoe gelijkt gij op uwe moeder, ik heb u weder..., ik druk u aan mijn hart. (*plegtig zijne handen ten hemel heffende*) ò Voorzienigheid! U behoort de eerste uitboezeming der dankbare vadervreugde. God ik dank u, gij gaaft mij mijnen zoon weder!

FREDERIK.

ô Mijn vader! ik kan van vreugde niet spreken. De vreugd van u te zien....

DUINS.

Frederik, hoe gelukkig ben ik niet! nog zie ik u, in den verschrikkelijken oogenblik des woedenden storms, uwe teedere handjes naar mij uitsteken; terwijl gij, met kinderlijke vrees, uw aangezigt aan den boezem uwer moeder verborgt, gij werdt mij beide ontrukt. Twee-en-twintig jaren beweende ik uw verlies, en nu druk ik u weder aan mijn hart, opregt als uw vader, deugdzaam, menschlievend en goed, als uwe verheerlijkte moeder. ô Frederik, hoe gelukkig maakt gij mij, mijn dierbare zoon!

ELMOND.

Welnu vriend, nu ziet gij wel, dat men zoo spoedig de hoop niet mag verliezen.

DUINS.

Gij, edelmoedig man, hebt mij al deze vreugde be-

schikt, hoe onuitsprekelijk gelukkig hebt gij mij gemaakt. Zie een traan van vreugd (in vier-en-twintig jaren, heb ik dien niet geweend) zij het loon uwer vriendschap.

FREDERIK.

Vader, vader, ô! hoe streelt deze zoete naam mijn oor!

DUINS.

Dierbare zoon, hoe rijkelijk worden mij mijne doorgestane rampen vergoed. Ik heb eene zuster, eenen zoon weder gevonden, en eene geliefde dochter, (*hij vat Eliza bij de hand*) ja beminnelijke Eliza, gij zijt ook mijne dochter, gij zult mijnen Frederik gelukkig maken, want eene goede dochter is zeker eene goede echtgenoote.

ELIZA.

Vader van mijnen geliefde

FREDERIK.

ô Mijn goede vader.

(*beide in de armen van Duins*).

DUINS.

Kinderen, God zegene u.

FREDERIK.

ô Mijne geliefde, mijne dierbare tante!

DUINS.

Mijne vrienden, mijne kinderen, zoo het vurig gebed eens dankbaren vaders tot 's hemels troon klimt, dan zal niets dezen gelukkigen kring scheiden. Voortaan maken wij één gezin uit, beste vriend! (*tegen Elmond*) dan zien wij weldra onze kleinkinderen rondom ons dartelen, en verheugen ons in het huisselijk genoegen van hen, die wij het leven gegeven hebben; het kasteel *Berkenstein*, met de aanhoorende

landerijen, benevens het dorp, heb ik heden gekocht en geef het mijner beminnelijke schoondochter ter geschenke.

ELIZA.

Mijn vader! Frederik!

DUINS.

Mijne geliefde dochter, nooit voelt het menschelijk hart zich meer tot weldoen genegen, dan wanneer men gelukkig is; ik ben rijk, en de weldadigheid ontvangt nieuwe bekoorlijkheden, wanneer eene schoone hand de armoede bedeelt. (*hij geeft haar eene portefeuille*) Ziedaar, lieve dochter, ziedaar, deel rijkelijk onder de behoeftigen, kleed den schamele, spijs den hongerige en dat alles wat ons omringt of in onze nabijheid is, zich verheuge; (*hij omarmt hen*) wij zijn allen gelukkig!

DRUKFEILEN.

In eenige dezer bladen zijn de volgende zinstorende fouten ingeslopen:

Bladz. 8,	regel 13,	*staat:* vriendin,	*lees:*	vrienden.
—— 32,	—— 29,	—— beschouwing!	*lees:*	beschaving.
—— 62,	—— 18,	—— pieuws,	*lees:*	nieuws.
—— 78,	—— 11,	—— Pertste,	——	Eerste.
—— 81,	—— 4,	—— mint,	——	wint.
—— 92,	—— 14,	—— dezen,	——	den.